

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN
İLETİŞİM BECERİLERİ İLE DİNLEME BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ)**

Mehmet Yaşar ŞİMŞEKa

**Yüksek Lisans Tezi
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı
2019**

(Her Hakkı Saklıdır)

TC.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KİŞİ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE DİNLEME
BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**
(The Research On The Relationship Between Communication Skills And Listening
Skills Of University Students)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Yaşar ŞİMŞEK

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Öner GÜLBAHÇE
Eş Danışman: Dr. Öğr. Gör. Bora OKDAN

Erzurum
Haziran, 2019

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KİŞ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE DİNLEME
BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Mehmet Yaşar ŞİMŞEK

Tez Savunma Tarihi : 14 / 06 / 2019

Tez Danışmanı : Dr.Öğrt.Üyesi Öner GÜLBAHÇE (Atatürk Üniversitesi)

Ortak Danışmanı : Dr. Öğrt. Görevlisi Bora OKDAN (Ege Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Erdoğan TOZOĞLU (Atatürk Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Cemal Berkan ALPAY (Ağrı İbrahim Çeçen Üni)

Onay

Bu çalışma yukarıdaki jüri tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Fatih KİYİCİ
Enstitü Müdürü

Yüksek Lisans Tezi

ERZURUM – 2019

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE DİNLEME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

14 / 06 / 2019

Mehmet Yaşar ŞİMŞEK

Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve ..... sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve ..... sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Yapmış olduğum bu çalışma sürecinde bilgilerini, deneyimlerini ve kıymetli zamanlarını benden esirgemeyen değerli danıőmanım Dr. Öğr. Üyesi Öner GÜLBAHÇE ve Bora OKDAN'a yine bana yardımlarını ve ilgilerini hiçbir zaman eksik etmeyen, tez çalıőmam sürecinde sürekli desteğini gördüğüm Doç. Dr. Erdoğan TOZOĞLU'na sonsuz teşekkür ederim.

Tez savunma jürimde yer alan değerli hocalarıma, ayrıca tez hazırlama sürecinde yardımlarını eksik etmeyen Sayın Abdulkadir DAŐCI'ya ve Ünal DİLEKÇİ'ye teşekkür ederim.

Son olarak tez sürecimde varlığını, sevgisini her daim kalbimde hissettiğim değerli, eőime ve oğullarıma sonsuz teşekkür ederim.

Mehmet Yaşar ŞİMŞEK

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE DİNLEME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Mehmet Yaşar ŞİMŞEK

Haziran 2019, 72 sayfa

Amaç Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile dinleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmaktır.

Yöntem: Bu araştırma betimsel özellikte tarama yöntemiyle uygulanmış bir çalışmanın sonucudur. 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında Atatürk Üniversitesi öğrenim gören 378 erkek ve 765 kadın olmak üzere toplam 1143 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın verilerinin elde edilebilmesi gayesiyle araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu (KBF) ile birlikte Çankaya tarafından geliştirilen dinleme becerileri (DBÖ) ve Ersanlı ve Balcı tarafından geliştirilen iletişim becerileri ölçeği (İBDÖ) kullanılmıştır.

Araştırmada, ölçekler aracılığı ile elde edilen verilerin analiz edilebilmesi için önce verilerin işlenmesiyle ilgili çalışmalar yapılmıştır. Bunun için öncelikle, Atatürk Üniversitesi bünyesindeki öğrencilerin doldurduğu ölçekler detaylı bir şekilde kontrol edilmiş, eksik ya da yanlış doldurulan anketler değerlendirmeye alınmamıştır. Verilerin analizi için şu istatistiksel işlemler yapılmıştır; SPSS 20.0 paket programında tanımlayıcı analiz teknikleri kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki farklılaşma $P:<0,05$ önem düzeyine göre değerlendirilmiştir.

Bulgular: Yapılan araştırma sonucunda, iletişim becerileri ve dinleme becerileri ile cinsiyet, sınıf düzeyi, aile yapısı ve sportif aktivite yapma durumları arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Sportif aktiviteler ve farklı birçok değişkenin öğrencilerin dinleme becerileri ve iletişim becerileri düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sportif aktivite yapan öğrencilerin, sportif aktiviteler yapmayanlara göre daha olumlu ve yapıcı olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin dinleme becerileri düzeyi arttıkça iletişim düzeylerinin de olumlu yönde arttığı sonucu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sportif Aktivite, Dinleme Becerileri, İletişim Becerileri, Betimsel Tarama Modeli.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

THE RESEARCH ON THE RELATIONSHIP BETWEEN COMMUNICATION SKILLS AND LISTENING SKILLS OF UNIVERSITY STUDENTS.

Mehmet Yaşar ŞİMŞEK

June 2019, 72 page

Purpose: The purpose of this research is to examine the connection between the communication skills and listening skills of university students.

Method: This is the result of a study applied by descriptive survey model. This research is applied to 1143 students, a total of 378 male and 765 female students who studies at Ataturk University in the 2018/2019 academic year. To gain the data of the research, Personal Data Processing (PDP) prepared by the researcher, Listening skills (LS) improved by Cankaya university and Communication Skills Scale (CSS) developed by Ersanlı and Balcı are used.

In order to analyse the data obtained by means of scales , firstly data is processed . For this purpose, the questionnaire filled by the students at Ataturk University is checked in detail: missing or re-filled questionnaires are not taken into consideration. For the analysis of the data, following statistical procedures are performed; in SPSS 20.0 package program, descriptive analysis techniques are used. The difference among variables are evaluated according to P: (0.05 significance level).

Findings: As a result of the research , it is found out that there was a significant difference between communication skills and listening skills in terms of students' university, gender, sport activity, family structure, and social class.

Conclusion: It is clear that sports activities and many different variables make a great contribution to the students 'communication and listening skills. It is concluded that the students doing sports activities are more positive and constructive than those who dont take part in sport activities. Besides as the level of listening skills increases, the communication level increases in a favorable way.

Key Words: Sports activities, Listening skills, Communication skills, Descriptive Survey Model

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi ve Problem Durumu.....	2
Araştırmanın Sınırlılıkları	3
Terimlerin Tanımlanması	3
İletişim becerisinin tanımı.....	3
Dinleme becerisinin tanımı.....	3
Sporun tanımı.....	4
Beden Eğitiminin tanımı.....	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
Kuramsal Çerçevesi ve İlgili Araştırmalar.....	5
İletişim	5
İletişimin tanımı ve anlamı.....	5
İletişimin amacı ve önemi.....	6
İletişim süreci.....	7
İletişim sınıflamaları.....	13
İletişim türleri.....	13
İletişim ortamı.....	14
İletişim modeli.....	15
Dinleme	15
Dinlemenin amaçları.....	15
Dinlemenin aşamaları.....	17
Dinlemeye hazırlanmak.....	19

Dinleme çeşitleri.	20
Dinleme teknikleri.....	23
Dinlemenin önündeki engeller.	24
Beden Eğitimi ve Spor.....	24
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	26
Yöntem	26
Araştırma Modeli.....	26
Evren ve Örneklem.....	26
Veri Toplama Teknikleri	26
Verilerin Analizi	27
Kişisel Bilgi Formu (KBF).....	27
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	28
Bulgular ve Yorum	28
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	44
Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	44
EKLER	53
EK-1. Kişisel Bilgi Formu, İletişim Becerileri Ölçeği ve Dinleme Beceri Ölçeği.	53
EK-2. İzin Belgeleri	57
ÖZ GEÇMİŞ.....	59

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Dinleme Becerileri Ölçeği ve İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutlarının Normallik Dağılım Test Sonuçları	28
Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı.....	29
Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş Dağılımı.....	29
Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aile Yapısı Dağılımı.....	29
Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Dağılımı	30
Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Durumları Dağılımı	30
Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yapmakta Oldukları Sportif Aktivite Türü Dağılımı.....	30
Tablo 8. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Haftalık Sportif Aktivite Yapma Süresi Dağılımı.....	30
Tablo 9. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Amaçları Dağılımı	31
Tablo 10. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	31
Tablo 11. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	32
Tablo 12. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları	32
Tablo 13. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları	33
Tablo 14. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Aile Yapısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları.....	33
Tablo 15. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Aile Yapısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları.....	34
Tablo 16. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları.....	34

Tablo 17. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları.....	35
Tablo 18. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	36
Tablo 19. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	36
Tablo 20. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları.....	37
Tablo 21. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Türü Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları.....	37
Tablo 22. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları.....	38
Tablo 23: İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Süresi Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları.....	38
Tablo 24. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Amacı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları.....	39
Tablo 25. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Amacı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları.....	40
Tablo 26. İletişim Becerileri Alt Boyutları ile Dinlemel Becerileri Arasındaki Korelasyon Analiz Testi	41
Tablo 27. Etkili Dinleme Becerileri İle Zihinsel İletişim Regression Testi	41
Tablo 28: Etkili Dinleme Becerileri ile Davranışsal İletişim Regression Testi	42
Tablo 29. Etkili Dinleme Becerileri İle Zihinsel İletişim Regression Testi	42
Tablo 30. Etkisiz Dinleme Becerileri ile Duygusal İletişim Regression Testi	42
Tablo 31. Etkisiz Dinleme Becerileri ile Davranışsal İletişim Regression Testi	42

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. İletişim ve amacı.	6
Şekil 2. İletişim süreci.	8
Şekil 3. İletişimin unsurları.	8
Şekil 4. İletişimde alıcının yaptığı işlem sırası.	12

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

APA 6	: American Psychological Association Sixth Edition
ÇSBÖ	: Çocuklar İçin sosyal Beceri Ölçeği.
Df	: Serbestlik Derecesi
F	: Frekans
İBÖ	: İletişim Becerileri Ölçeği
KBF	: Kişisel Bilgi Formu
KMO	: Kaiser-Mayer-Olkin
N	: Birey Sayısı
P	: Farkın Anlamlılık Düzeyi
SBÖ	: Sosyal Beceri Ölçeği
Ss	: Standart Sapma
T	: t-Testi Fark Değeri
X	: Ortalama

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Bireylerde dinleme becerisinin meydana gelmesi için öncelikle beynin etraftan gelen uyarıları duyu organlarımızla (duy, gör, dokun, tat al ve kokla) anlamlandırması gereklidir. Aktarılabacak mesajlar hedefe tekrar bu duyu organlarıyla iletilmektedir. Fakat saniyede beynimize dış dünyadan, milyarlarca uyarı gönderilmektedir. Beyin bu uyarıların hepsini algılayıp hepsine karşılık veremez. Bu yüzden beynimiz, gelen uyarıların bazılarını atmakta, farklılaştırmakta ve seçici algılama döngüsü meydana gelmektedir.(Gürgen, 1997).

İletişim döngüsünde alıcı, gönderilen iletiyi önce kendince idrak eder, değerlendirir. Sonrada kendince yorumlayarak dönüt meydana getirir. Kişisel yaptığı yorumlar şekillendirip iletiyi yine etkileşim içerisinde olduğu varlığa iletir (Gürüz ve Temel, 2005).

İletişim süreci okuma, yazma, konuşma ve dinleme olmak üzere dört unsurdan meydana gelir. İletişim sürecinde dinlemeye daha fazla zaman ayrılmalıdır. Zira bireyler en çok dinleyici konumundadırlar. Fakat okullar daha çok okuyup yazabilme becerileri üzerinde durmaktadır. İletişimde dinleme etkinliğini çok fazla önemsememişlerdir. Bundan dolayı dinleme becerisi, kendiliğinden ilerleyip, nihayetinde de azalmaktadır. Halbu ki dinleme becerisi, diğer becerilerden değişik bir beceridir. Konuşup okuyabilme ile yazabilme gibi diğer değişik becerilere sahip olmayı gerekli kılmaktadır. Dinleme becerisini geliştirmek için bazı beceriler kazandırılmasına itina gösterilmelidir (Özden, 2004).

Dinleme becerisi iletişimin ve öğrenmenin öneminin yanında, yaşamımızda dinleme becerisine ayırdığımız vakit bakımından da çok önemli bir konuma sahip olmalıdır. Araştırmalarda vaktimizin önemli bir bölümünü dinleme etkinliğine ayırdığımız belirtilmiştir. Szukala (2001)'e göre bireylerin iletişim kurdukları zamanın yaklaşık %45'ini dinlemeye ayırdıkları, (Aşılıoğlu, 2009). Hagevik (1990)'ın çalışmasında ise insanların uyumadıkları sürenin yaklaşık %40'ını dinlenme için, %35'ini konuşma, %16'sını yazma için kullandıklarını belirtmişlerdir. Buna ilaveten dinleme eğitimi almış olan kişilerin sayısında çok düşük olduğu ifade edilmiştir. Yapılan birçok araştırmada ortaya çıkan dinleme becerisi; sosyal hayatta kişilerin ilişkilerini ve iletişimlerinin düzenlenmesinde, eğitim ortamında anlama, öğrenme ve başarının anahtarı görülmüştür. Dinleme becerisi konusunda kendini geliştiren bir kişi sahip, öğrenim yaşamı boyunca karşılaştığı her türlü bilgileri, dinleme becerisi konusunda geri kalmış bir kişiye göre çok daha hızlı algılar ve öğrenir, dolayısıyla

başarılı olma ihtami daha yüksektir; sosyal yaşamında etrafındaki bireylerin hislerini algılayarak onlarla daha güzel ve faydalı iletişim sağlanır. Böylelikle hem mesleki ve eğitim yaşamında hem sosyal yaşamında problem çözme becerisi yüksek, akranlarına göre daha üstün özgüvene sahip ve kendini gerçekleştirmiş bir birey olur. Bu açılardan baktığımızda dinleme becerisi, yaşamımızın her anına tesir eden ve üstünde hassasiyetle durulması gereken bir konudur. Dinleme becerisi ancak planlı bir eğitimle gelişebilir ve ilerleyebilir.

Bu araştırmada, yukarıdaki bilgiler etrafında araştırmamızda ele alacağımız temel problem ‘Öğrencilerin iletişim becerileri düzeyleri ile dinleme becerileri arasında ilişki var mıdır? Olacaktır. Atatürk üniversitesi öğrencilerinin iletişim ve dinleme becerilerinin hangi düzeyde seyrettiğinin farkına varmalarına imkân açmak, amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada amaç, Atatürk Üniversitesinde 2018/2019 öğretim yılında öğrenim gören öğrencilerin iletişim ve dinleme becerileri düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi ve iletişim becerileri ile dinleme becerileri arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Önemi ve Problem Durumu

Araştırmanın problem cümlesi şu şekildedir: “Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerileri ile dinleme becerileri arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma göstermekte midir?

Alt problemler

- 1- Araştırmada yer alan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin cinsiyet durumları ile iletişim becerileri ve dinleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma göstermekte midir?
- 2- Araştırmada yer alan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin yaş durumları ile iletişim becerileri ve dinleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma göstermekte midir?
- 3- Araştırmada yer alan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin öğrenim görmekte oldukları bölüm ile iletişim becerileri ve dinleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma göstermekte midir?
- 4- Araştırmada yer alan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin aile yapıları ile iletişim becerileri ve dinleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma göstermekte midir?

- 5- Araştırmada yer alan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin kişisel aylık gelir düzeyleri ile iletişim becerileri ve dinleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma göstermekte midir?
- 6- Araştırmada yer alan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin spor yapma durumları ile iletişim becerileri ve dinleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma göstermekte midir?
- 7- Araştırmada yer alan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin yapmakta oldukları spor türü ile iletişim becerileri ve dinleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma göstermekte midir?
- 8- Araştırmada yer alan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin haftalık spor yapma süreleri ile iletişim becerileri ve dinleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma göstermekte midir?
- 9- Araştırmada yer alan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin spor yapma amaçları ile iletişim becerileri ve dinleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma göstermekte midir?
- 10- Öğrencilerin iletişim becerileri düzeyleri ile dinleme becerileri arasında istatistiksel olarak ilişki var mıdır?

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma; Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlı tutulmuştur

Terimlerin Tanımlanması

İletişim becerisinin tanımı.

İletişim kurmak yaygın olarak niyet ve anlamı içermektedir. İletişim, bir bireyin başka bir bireyle kendini anlatabilmesi için bağlantıya geçmesidir. Başka bir ifadeyle iletişim, ortak semboller yoluyla anlamların kişiler arasında yer değiştirmesidir (Tozoğlu,& Bayraktar2014).

Dinleme becerinin tanımı.

Alan yazında dinlemenin birden çok tanımına rastlamak mümkündür. Çok sayıda yapılan tanımlardan bazıları şöyledir: Özbay, “konuşmakta olan veya sesli okuma yapan bir kişinin sözel olarak vermek istedikleri mesajları eksiksiz bir şekilde anlayabilme becerisidir” şeklinde ifade etmiş. Demirel’in yapmış olduğu başka bir tanımda ise “konuşarak iletişim kuran bir bireyin vermeye çalıştığı iletiyi eksiksiz ve tam olarak anlayabilme ve iletişimi kuran kişiye karşı tepki verebilme etkinliğidir” demiştir. Yine Gülerüz’e göre ise “insanların

işitme ve görme organları yoluyla konuşmaları, sesleri ve sözleri algılayıp zihninde bazı işlemlerden geçirip anlamasıdır” demiştir.

Sporun tanımı.

Fertlerin bedensel ve zihinsel yeteneklerinin gelişimine katkıda bulunan, herhangi bir mücadele ya da arzu edilen hedefe varabilmek amacıyla, önceden belirlenmiş birtakım kaideler çerçevesinde ferdi veya grup halinde gerçekleştirilen bedensel etkinliklerin tümüdür (Tanrıverdi, 2012).

Beden Eğitiminin tanımı.

Fertlerin bedensel, ruhsal ve fikirsel ilerlemesini sağlamak, güncel yaşama ve iş yaşamının koşullarına hazır hale getirmektir. Ayrıca ulusal şuur ve yurttaşlık hissiyatlarını kuvvetlendirmek amacıyla ifa edilen, planlı ve metotlu çalışmaların tümüne denir (Kuru, 2000).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeveler ve İlgili Araştırmalar

İletişim

İletişimin tanımı ve anlamı.

İletişimin, kişinin hayatındaki belirleyici rolünün faydaları anlaşıldıkça, doğal olarak bu kavramlara olan ilgi de artmaktadır. İnsanoğlu var olduğundan beri çevreyle etkileşime muhtaçtır. Bu ihtiyacını da her türlü düşüncesini, problemini ve duygularını diğer insanlarla iletişim sayesinde paylaşarak giderebilmektedir (Aşçı, Hazar ve Yılmaz, 2015: 161). Başka bir tanıma göre iletişim; davranış değişikliği oluşturmak için bilgi, fikir, tutum, duygu ve becerilerin paylaşılması için gerekli bir etkileşim sürecidir (Gülbahçe, 2010).

İletişim emir cümlelerinin, düşüncelerin, açıklamaların, isteklerin bireyden bireye ve gruptan gruba aktarılması, bireyler arası bir etkileşim sürecidir. Bu etkileşim bireyden gruba veya gruptan bireye olabilir (Aydın, 1994).

İletişim, kişinin bazı semboller kullanarak karşı taraftakini etkileme süreci olarak tanımlanabilir (Tozoğlu, E., & Bayraktar, G. 2014).

İletişim, insanların dış dünyayı anlatım yoluyla yorumlaması ve anlamlandırmasıdır. İletişim aynı zamanda (insanların) içten gelen duygularının, düşüncelerinin dışa vurumudur. Yani “bir bakıma anlam üretmek ve onu başkalarıyla paylaşmaktır” (Kılıç, 2002).

İletişim bir başka açıdan bakıldığında, “...bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci” (Dökmen 1994) olarak tanımlanabilmektedir.

İletişim, birebir konuşmadır, televizyondur, bilgi yaymadır, saç biçimimiz, giyim biçimimizdir(Gülbahçe 2010).Bireyler arasında ortak bir simgeler sistemiyle gerçekleştirilen anlam ve bilgi alışverişidir. Toplumsal birer varlık olan insanlar yaşamları boyunca sürekli başkalarıyla iletişim halindedirler. İletişim aracılığıyla hem kendileri hem de iletişim halinde oldukları kişiler hakkında yeni bilgiler elde ederler. Edindikleri bilgiler ışığında kendilerine ilişkin yeni yapılar oluştururlar ve bu yapılar çerçevesinde iletişimlerini sürdürürler. Her bireyin başkalarıyla kurduğu ilişkiler kendine özgü olduğundan, her bireyin kendine özgü yapılar oluşturacağı varsayılır. Bu yapıların, bireyin iletişim tarzının nasıl olacağını belirlemede önemli bir yerinin olduğu söylenebilir (Gülbahçe, 2010).

Bursalıoğlu'na (1991) göre "İletişim, Latince'de bölüşmek anlamına gelen (communis) kelimesinden çıkarılmış bir terimdir. Bu kaynaktan bakıldığında, iletişim (communication); bilgi, fikir ve davranış gibi kapsamın bireyler yahut gruplar arasında bölüşülmesini sağlamak için yapılan çabalar olarak tanımlanabilir. Bu terimi haberleşme olarak çevirmek anlamını daraltmaktır; çünkü bireyler ve gruplar arasındaki her tür ilişki iletişim sayılabilir."

Andersen iletişimi, anlama olarak görmüş, "bizim başkalarını, başkalarının da bizi anlamalarına yarayan bir süreç", olarak tanımlamıştır. Baskın ve Craig'e göre iletişim, mesajların anlamlarına erişilmesi amacıyla değiştirilmesi olarak tanımlamışlardır. Başka bir deyişle iletişim, kaynak (mesajı veren) ve hedef (mesajı alan) arasında davranış değişikliği oluşturmak amacıyla bilgi, fikir, tutum, duygu ve becerilerin anlamlarının paylaşılması için gerekli etkileşim sürecidir (Tozoğlu, E., & Bayraktar, G. 2014).

Yapılan çalışmalara göre iletişim becerileri ile cinsiyet, spor yapma durumları, spor türü ve haftalık spor yapma süreleri karşılaştırıldığında, anlamlı farklılık olduğu ve sporun iletişim becerileri üzerinde olumlu etkisi olduğu, iletişim becerileri ile öğrencilerin yaşları ve öğrenim gördükleri sınıf düzeyi karşılaştırıldığında, anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Öneri olarak, iletişimin bireylerin günlük ve iş hayatında önemli bir etkisi olduğundan dolayı, iletişim becerilerinin gelişmesinde sporun etkisi dikkate alınarak, üniversite öğrenimi aşamasında bireylere sportif aktiviteler yaptırılarak iletişim becerilerinin gelişimine olumlu etki sağlanacağı düşünülmektedir (Tozoğlu, E., & Bayraktar, G. 2014).

İletişimin amacı ve önemi.

İletişimin amacı, iletişimde bulunan insanların kendini ifade edebilmenin mutluluğunu yaşaması, anlaşıldığını hissetmesi, iletişim halinde bulunduğu kişiyi etkilemek istemesi hatta onun davranışında değişiklik yapmak istemesidir. Yani var olma sürecidir.

Mesaj almak ⇒ Kanal Yaratmak ⇒ Mesajı gönderme ⇒ Etki Oluşturmak

Şekil 1. İletişim ve amacı.

İletişim hem mesaj göndermeyi hem de almayı kapsar; eğer mesajımız gönderilmiş ancak alınmamış ise hedefe ulaşmamışsınız demektir. Örneğin sadece kendisi konuşarak ve öğrencilere söz hakkı tanımadan ders işleyen bir öğretmen iletişim kanallarını tıkadığı için iletişimin unsurlarından olan iki yönlü iletişimi imkânsız hale getirmiştir.

Bıçakçı'ya göre “iletişimde var olmak, öğrenmek, paylaşmada bulunmak, etkilemek, yönlendirmek, mutlu olmak gibi ulaşılmak istenen hedefler vardır”. Bu hedefleri, şu şekilde özetlemek mümkündür:

Var olmak: İnsanoğlu varlığını sürdürebilmek için toplumla iletişim halinde bulunmak zorundadır. İnsan toplumsal iletişim sayesinde kendisini diğer insanlara tanıtabilir ve kabul ettirebilir. Toplumla birlikte düşünülen insan, iletişim ağlarını ve kanallarını kullanmaktadır.

Öğrenmek: Öğrenmek olgusu, insanın hayatı boyunca devam eden bir süreçtir. Yakın ve uzak çevresindeki olup- bitenlere duyarsız kalamayan insanoğlu, çevresini tanıması, bilmesi, bilinmezlikleri azaltması için sürekli olarak öğrenme ihtiyacı içinde olacaktır. Bu da iletişim içinde bulunmasını gerekli kılacaktır.

Paylaşmak: İnsanoğlu hayatı boyunca yaşamında yer alan olay ve olgularla ilgili toplumun içinde yer alan diğer insanlarla paylaşım içindedir. Paylaşım ile insanlar arasında ortaklık kurulur, karşılıklı anlayış geliştirilir, toplumsal onay sağlanmış olur. Paylaşım önce bilgi, duygu ve düşünce paylaşımı ile başlar daha sonra öğrenme, yenilik yapma, düzenleme ve düzeltme yoluyla gelişim ve değişim sağlanır.

Etkilemek ve Yönlendirmek: İletişim açısından insanların tutum ve davranışları üzerinde değişiklik yapmak ulaşılmak istenen nihai hedeftir. Sosyal bir varlık olan insan işbölümü, işbirliği içinde bulunmak zorundadır. Bu da diğer insanlar ile aynı duygu, düşünce ve istek paylaşımı ile mümkün olacaktır.

Mutlu Olmak: İnsanlar dinlenmek, tepkilerini dışa vurmak, acıları ve sıkıntılarını unutmak, duygusal anlamda rahatlamak için eğlenir ve bunun sonucunda da mutlu olur.

İletişim, insanın kendini gerçekleştirmesini sağladığı için önemlidir. İletişim sayesinde insanlar sahip oldukları bilgi ve beceriyi başkalarına sunma olanağına sahip olurlar. Günümüzde iletişime verilen önem daha da artmıştır. Bunun nedeni iletişimin bilgiyi aktarma ve paylaşma aracı olmasındandır. İletişim sayesinde bilginin ortaya çıkması, paylaşılması mümkün olmaktadır(Bıçakçı, 1999).

İletişim süreci.

İletişim, sürecinin birkaç adımı vardır:

“İletişimi başlatan kişinin duygu, düşünce ve görüşlerini kodlaması, iletişim sürecinde yer alan hedefteki kişiye kodlamaların yollanması hedefteki kişinin kodlanan

iletiyi alması ve geribildirimde bulunması” ile tamamlanır.(web.beun.edu.tr/dmyo/?p=1157 (Meslek Yüksek Okulu Öğretim Görevlisi H. Uyguntürk ders notu) (10.07.2012).

Kodlama ve gönderme

GÖNDERİCİ $\longrightarrow$ **Düşünce, duygu, istek, bilgi, görüş...** $\longrightarrow$ **HEDEF**

Kodlama ve Geribildirim

Şekil 2. İletişim süreci.

İletişim süreci, bir mesajı herhangi bir kanalla gönderen gönderici veya kaynak, gönderilen mesaj veya ileti ve mesajı alan hedef veya alıcı olmak üzere üç temel unsurdan oluşur.

Gönderici(kaynak) $\longrightarrow$ **Mesaj(ileti)** $\longrightarrow$ **Hedef(alıcı)**

Şekil 3. İletişimin unsurları.

Yukarıda belirtilen öğelerden biri eksik olursa iletişim kurulamaz. Gönderici mesajı gönderebilir, ancak kaynağın yolladığı mesaj alıcı tarafından algılanıp yorumlanmazsa iletişim gerçekleşmiş olmaz.

İletişim sürecinde kaynak, mesajı anlamlı şekilde kodlar ve alıcıya gönderir. Kodlama sürecinde kaynak, mesajı algılanacak ve anlaşılacak işaretlere dönüştürür yani kodlama çalışması yapar. Kodlanan bu mesaj sözel, işitsel, görsel, yazılı kaynaklar kullanılarak ya da kanal aracılığıyla alıcıya gönderilir(Tutar 2003).

Kaynak (gönderici).

Kaynak, iletişim sürecini başlatan, gönderen kişi ya da gruptur. Yani iletişimi başlatandır. Kaynağın sahip olduğu bilgi ve düşüncelerini alıcısına başarılı bir şekilde iletebilmesini etkileyen çeşitli koşullar vardır. Bu koşulların bazıları şunlardır:

İletilecek Konu Hakkındaki Bilgi ve Becerileri: Kaynak, mesajlar üretirken, alıcıyla paylaşacağı konuya ilişkin ne kadar bilgi ile donanımlı olduğuna kendisi karar vermelidir. Yüzeysel, yetersiz bilgilerle ve alıcıyı bu yönüyle tanımadan iletişime başlayan kaynak bir süre sonra iletişimi sürdürmeyecek duruma gelebilir. Kaynak iletişimi başlatan kişi

olduğuna göre, dinamik bir yapıda olmalı, yani kendini sürekli olarak yenilikler karşısında geliştirmelidir.

İletilecek Konuya ve Alıcıya Yönelik Tutumu: Kaynak, mesajını iletmeği kişi ya da gruba karşı önyargı içinde olmamalıdır. Kaynağın alıcıya iletmeği mesaj, konunun içeriği ile uyumlu olmalı ve alıcının bir ihtiyaına cevap verebilir düzeyde olmalıdır. İletişim ile ulaşmak istediği hedefe yürümek isteyen kaynak, mesajın içeriği ile alıcının ilgi düzeyi arasında dengeyi kurarsa başarılı iletişimi sağlama yolunda önemli adım atmış olacaktır.

İletişim Becerisi: İletişim sürecinin başlaması ve çift yönlü olarak devam etmesi için hem kaynak hem de alıcı konumunda olan kişi ya da grupta iletişim becerisi/ yeteneğinin olması gerekmektedir.

İletişim sürecinin başlaması ve devam etmesi için kaynağın rolü büyüktür. Çünkü kaynak, alıcının almasını istediği mesajı kodlayacak, birtakım sembollerle de alıcıya ulaştıracaktır. Alıcıya doğru ulaşan mesaj ise sağlıklı iletişimin ilk adımı olacaktır. Tutar ve Yılmaz'a göre iletişim sürecindeki kaynağın sahip olması gereken bazı özellikler vardır. Bu özellikler şu şekilde açıklanabilir:

Kaynak bilgili olmalıdır: Kaynak, alıcının almasını istediği mesajın içeriği konusunda bilgili olmalıdır. Mesajın içeriği konusunda donanımlı olan kaynak, alıcı üzerinde beklenen etkiyi ve değişimi meydana getirebilir (Tutar- Yılmaz, 2003).

Kaynak kodlama özelliğine sahip olmalıdır: Kaynak, alıcının almasını istediği mesajın nasıl kodlanacağı ve mesajın iletimi sırasında kullanacağı sembollerin anlamını bilmelidir. Sembol ve kodlama konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olmayan kaynak, iletişim sürecinde anlam karmaşasına yol açabileceği gibi mesajın istenmeyen boyutlara doğru yol almasına neden olabilir (Tutar- Yılmaz, 2003).

Kaynak düzlem ve rolüne uygun davranmalıdır: Kaynağın göndermek istediği mesaj, içinde bulunduğu statü ile uyumlu olmalıdır. Gönderilen mesaj, kaynağın konumu ile uyurşmuyorsa mesaj alıcı üzerinde beklenen etkiyi sağlamayacağı gibi iletişimde sıkıntı da medya getirebilir (Tutar-Yılmaz2003).

Kaynak tanınmalıdır: İletişimde beklenen etkinin oluşması için alıcı, kaynağı tanımak ister. Olumlu kişiliğe sahip kaynağın gönderdiği mesaj, alıcının olumlu değerlendirmelerde bulunmasını sağlayacaktır. Olumsuz özelliklere sahip olan kaynak, alıcı üzerinde beklenen etkiyi gerçekleştiremeyecektir (Tutar- Yılmaz, 2003).

Mesaj.

Mesaj, iletişim sürecini başlatan kaynağın alıcıya ulaştırırken kullandığı sembol ve işaretlerdir. Mesaj, anlamı olan ve kaynak tarafından alıcıya ulaştırılmak üzere özel olarak kodlanmış sembollerdir. Kaynağın gönderdiği mesaj ile alıcının algıladığı mesaj arasında anlam aynı olmalıdır. Anlamın kaynak ve alıcı arasında farklı düzeylerde algılanması iletişimin etkinliğini azaltır.

Mesajın, alıcının olumlu geri bildirimde bulunmasını sağlayabilmesi için, taşınması gereken bazı şartları vardır (Tutar- Yılmaz, 2003). Bu şartlar şunlardır:

“Hedefin, bilgi, düşünce ve deneyimlerine uygunluk,

Hedefin tutum, inanç ve değer yargılarına uygunluk

Hedefin ihtiyaç, istek ve amaçlarına uygunluk,

Hedefin ilgi alanlarına uygunluk,

Hedefin toplum içindeki rollerine ve konumuna uygunluk “göstermelidir (Tutar- Yılmaz, 2003).

Gönderici, alıcıya ulaştırmak istediği mesajı semboller aracılığıyla iletir. Sembolleri alan alıcı bu sembollere: Kişilik özelliklerine, geçmişten gelen birikimlerine, yaşadığı çevrede edindiği kültürel yapıya göre anlam verir.

Kodlama-kod açma.

Kodlama, bir mesajın iletişim sürecinde kullanılacak kanallarının özelliklerine uygun olacak şekilde, simgeleştirilerek fiziksel olarak iletilebilecek veya taşınabilecek biçime çevrilmesidir. Kodlama, basit bir el hareketinden, jest ve mimik kullanımına, karmaşık bir matematik formülüne kadar çok geniş bir alanı kapsayabilir. Kodlama simgelerin anlama dönüştürülmesidir(Mutlu 2004).

İletinin kodlanması:

“Çok kısa,

Çarpıcı,

Dikkat çekici,

Kolay,

Akılda kalıcı olmalıdır” (Mutlu 2004)

Kanal.

Kanal, kodlanmış iletilerin alıcı kişi ya da gruba ulaşmasını sağlayan araçlardır. İletişimde kanal, duyu organlarını kullanarak mesajın iletimini sağlayan yapılardır. Araç ise, iletileri kanalları kullanılarak mesajın sembol ve işaretlere dönüşümünü sağlayan fizik ve teknik araçları kapsar. Kanal:

“Işık dalgaları,

Radyo dalgaları,

Ses dalgaları,

Sinir sistemi

gibi mesajı taşıyan araçlardır.”

Etkin ve sağlıklı iletişim için seçilen iletişim kanalının mesajın içeriği ile uyumlu olması gerekir. Örneğin, konuşurken mesajı iletmek için kullandığımız kanal havadır, konuşmak üzere telefonla aradığımız kişi ile kanal olarak telefon kablolarını kullanırız. Radyo dinlerken ve televizyon izlerken kullandığımız kanal, frekanslardır. Beş duyu organımız olan kulak, dil, deri, burun ve gözümüzü ise beyine giden iletileri algılamak ve algılatmak üzere kanal olarak kullanırız (Tutar-Yılmaz 2003).

Alıcı.

Kaynaktan gelen iletileri alıp yorumlayan ve bunlara sözlü ya da beden dilini kullanarak tepkide bulunan kişi ya da gruplardır. Hedef, mesajı alan kişidir. İletişim sürecinin sağlıklı ve etkin bir şekilde başlayıp devam etmesinde kaynak olan kişinin mesajın içeri ile ilgili olarak donanımlı olmasının yanında alıcı konumunda olan hedefteki kişi ya da grubun da birtakım sorumlulukları vardır. Alıcının kaynaktan gelen mesajı doğru şekilde algılayıp anlamlandırması iletişim sürecini olumlu yönde etkileyecektir. İletişim sürecinde alıcının mesajı doğru algılayıp yorumlayabilmesi için sahip olması gereken özellikleri şunlardır:(Kırmızı 2003).

Algılama gücü (mesajı alma): Alıcının mesajı doğru şekilde algılaması ve anlamlandırması için dikkatli dinleme becerisinin gelişmesi gerekir.

Seçicilik: Alıcılar, kaynaktan gelen mesajı kişisel gelişimine, psiko- sosyal yapısına, değer ve inanç sistemine uygun olanları seçer ve kullanır. Kendisini sıkıntıya sokacak ve anlamlandırmada sıkıntı yaşayacağına inandığı mesajları kabul etmez.

Mesajı onaylama: Alıcının mesajı alması, anlaması, kavraması mesajı onaylayacağı anlamına gelmez. Mesajın içeriğine bağlı olarak onaylama sürecinde iletiyi kabul eder ya da reddeder(Kırmızı 2003).

Dikkat etme $\implies$ **Alma** $\implies$ **Anlama** $\implies$ **Kavrama** $\implies$ **Onaylama**

Şekil 4. İletişimde alıcının yaptığı işlem sırası.

Alıcının aktif bir dinleyici olması iletişimin etkinliğini artırır. Aktif bir dinleme ile alıcı kaynaktan gelen mesajın kodunu çözerek geri bildirimde bulunabilir. Alıcının mesajı tam olarak algılaması, alıcının bilgili olmasına ve mesajın içeri ile ilgili olduğu kadar aynı zamanda iyi bir dinleme yeteneğinin olmasına da bağlıdır. Dinleyici konumunda olan alıcının, dinleme esnasında şu kurallara dikkat etmesi iletişimin etkinliğini artıracaktır:

“Sessiz olması,

Önyargılardan ve genellemelerden uzakta olması,

Empati içinde olduğunu hissettirmesi

Hmm, evet gibi ifadelerle dinlediğini hissettirmesi

Sabırlı olması“gerekmektedir(http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/modul_pdf/90KG00003.pdf (Meslek Liseleri Ders Kitabı) (02.07.2012).

Geri bildirim.

Geri bildirim, kaynaktan gelen uyarıcıya karşı alıcının tepkide bulunmasıdır. Geri bildirim, kaynağın gönderdiği sözlü ya da sözsüz mesajların alıcı üzerinde ne derece etkili olduğu konusunda bilgi verir. Geribildirim sayesinde alıcı, kendini detaylı olarak ifade eder ve kaynağın kendini ifade ederken daha seçici olmasını sağlar (Tutar-Yılmaz 2003).

Geri bildirim ile kaynak anlaşıldığı ile ilgili, alıcı da anladığı ile ilgili olarak iletişimi devam ettirme çabasında olabilir. Geri bildirim, mesajın içeriğine göre olumlu geri bildirim ve olumsuz geribildirim olmak üzere iki kısma ayrılır:

• $\square$ *Olumlu (pozitif)* geri bildirim, kaynağın alıcı üzerinde amaçladığı etkiyi bıraktığını kaynağa bildirir. Alıcı mesajı tam olarak algılar ve bunu kaynağa doğru biçimde gönderirse, kaynağın mesajı iletmede başarılı olduğunu ortaya koyar (Tutar-Yılmaz 2003).

• $\square$ *Olumsuz (negatif)* geri-bildirim ise mesajın içeriğinin alıcı üzerinde beklenen etkiyi oluşturmadığı yönünde bilgi verir ve kaynak konumundaki kişi, mesajın içeriğini

yeniden düzenleme gereğini hisseder. İletişimdeki sıkıntılı bakışlar, sert çıkışlar, beden dilindeki bazı ifadeler olumsuz geribildirim örnekleridir (Tutar-Yılmaz 2003).

İletişim sınıflamaları.

İnsanın iletişim birimi olduğu iletişimler, birimlerde yer alan insan sayısı ve iletişimin gerçekleştiği ortamın yapısı açısından Dökmen (1994)' e göre dört ana başlık altında sınıflandırılmaktadır. Bunlar;

Kişi-içi iletişim: Bireyin kendi içerisinde mesajlar üreterek ve bu mesajları yorumlayarak gerçekleştirdiği iletişim biçimidir.

Kişilerarası iletişim: Kaynak ve hedefin insanlardan oluştuğu iletişim biçimidir.

Örgüt-içi iletişim: Her türlü örgüt (organizasyon) içerisinde gerçekleşen iletişimlerdir.

Kitle iletişimi: Bilgi ve sembollerin bazı kaynaklarca üretilmesi sonrasında geniş insan topluluklarına ulaştırılması ve ulaşan mesajın söz konusu insan toplulukları tarafından yorumlanması sürecidir (Dökmen 1994).

İletişim türleri.

Sözlü iletişim.

Dil ve dil ötesi adı verilen iki kavram sözlü iletişimi oluşturmaktadır, karşılıklı konuşma eylemini gerçekleştiren insanlar, dille iletişim sürecini gerçekleştirmektedir. Dille iletişimde kişiler, kullandıkları sözcüklerle içeriği anlamlandırır. Dil ötesi iletişim, sesin hızı, şiddeti, vurgusu gibi ifadelerle ilgilidir. İnsanlar günlük yaşamda kullandıkları kelimeler yanında sesin tonu ve vurgusu ile de cümlelere anlam yüklemektedir. Konuşma sırasında yüksek sesle konuşmamız, sesimizin duygulu olduğumuz anlarda konuşurken titremesi dil ötesi iletişime örnektir (Dökmen 1994).

Sözsüz iletişim.

Sözsüz iletişimde, insanlar konuşurken kullandıkları kelimelerle değil, ses tonu, beden imgesi ile iletilerine anlam yüklerler. Sözsüz iletişimde, dört nokta önemlidir:

Yüz ve Beden: Yüzümüzdeki ifade, el ve vücut hareketlerimiz, vücudumuzun duruşu ve göz temasımız, sözsüz iletişimde önemli yer tutar. Sözsüz iletişimde yüz ifademiz ve beden dilimiz mesajın içeriğini anlamlandırır.

Bedensel Temas: Bedensel temasta bulunarak insanlara sözsüz iletişim yoluyla anlamlar vermeye çalışırız. Örneğin Türk toplumundaki el öpme davranışı, karşımızdaki

insanı büyük ve saygıya değer biri olarak gördüğümüz anlamına geldiği gibi, tokalaşma hareketi ise karşımızdaki kişiyi kendimizle eşit gördüğümüz anlamına gelir. Karşımızdaki insana değer verdiğimizizi hissettirmek için ona sarılır ve öperiz. Yüz ifademiz ve beden duruşumuzda olduğu gibi, bedensel temasın anlamı kültürden kültüre değişebilir. Örneğin ülkemizde iki erkeğin omuz omuza ellerini koyarak dolaşmaları samimiyetlerinin ifadesi olarak kabul edilirken, farklı bir kültürde yanlış anlaşılmalara yol açabilir (Dökmen 1994).

Dokunma ve Bakma: Bazen kelimelerin yetersiz olduğu durumlarda dokunarak ya da bakarak iletişime geçeriz. Arkadaşımızı üzgün ya da ağlamaklı gördüğümüzde ona sarılarak üzüntüsünü hafifletmeye çalışırız. Bir öğretmen öğrencisinin konuşmasını durdurmak için onun gözlerine dikkatli bir şekilde bakışlarını yoğunlaştırırsa durumdan rahatsız olduğunu ifade etmiş olur (Dökmen 1994).

Mekân kullanımı: İnsanlar, içinde bulunduğu mekânlar yoluyla da insanlarla iletişime geçebilirler. Başka insanlara olan uzaklığımızı ayarlayarak, onlara uzak ya da yakın durarak, birtakım mesajlar iletiriz. Sevdiğimiz insanlara yakın mesafede durarak duygularımızı ifade ederken, tanımadığımız ya da sevmediğimiz insanlara karşı daha uzak mesafede durmayı tercih ederiz. Mekânların kullanım şekli, dostluğun bir göstergesi olabileceği gibi, statünün de göstergesi olmaktadır.

Yazılı iletişim.

Yazı, insanın ve toplumların geçirdiği toplumsal ve kültürel gelişim sürecinin bir ürünüdür. Her toplum kendine özgü bir yazı kültürü geliştirmemiş olmakla birlikte önemli bilgilere sahip olan ve bu bilgileri gelecek kuşaklara aktararak koruyup saklamak isteyen toplumlar kendilerine özgü yazı icat ederek iletişimde yerlerini almışlardır.

Sözlü iletişimde tepki, yazılı iletişime göre anında verildiği için daha çabuk gerçekleşen bir iletişim türüdür. Bu nedenle zamanın sınırlı olduğu durumlarda ve yol açacağı zahmet göz önüne alındığında yazılı iletişim günümüzde sözlü iletişime göre daha geri planda kalmaktadır. Kanunların, emirlerin, yönetmeliklerin önemli olduğu özellikle resmi örgütlerde resmi iletişim hala güncelliğini korumaktadır. Yazı sayesinde bilgileri hem uzun süre korumak hem de gelecek nesillere ulaştırmak mümkün olur (Tutar- Yılmaz 2003)

İletişim ortamı.

İletişim ortamı; iletişimin yapıldığı ve içinde iletişimi etkileyen faktörlerin bulunduğu ortamdır. Bu ortamın; Sıcak veya soğuk, gürültülü veya sakin, konforlu veya rahatsız, karanlık veya aydınlık, düzenli veya düzensiz, durgun veya hareketli olması gibi şartlar iletişimi etkileyen faktörlerdir. “Örneğin, gürültülü bir ortamda sözlerin

anlaşılabilmesi, iyi aydınlatılmamış bir ortamda jest ve mimiklerin seçilememesi, bunaltıcı sıcaklarda ders yapılamaması, karşılıklı konuşmaların araya girenlerle kesilmesi gibi durumlar, ortamın iletişim üzerindeki olumsuz etkisini göstermektedir. İletişimi etkileyen bu faktörler, kanal üzerinde etkili olduğu gibi, kaynak ve alıcı üzerinde de olumlu veya olumsuz etkiler yaratmaktadır(<https://www.e-psikiyatri.com/egitimde-iletisim-cok-onemli-52825>.(20.03.2006).

İletişim modeli.

İletişim sürecinin nasıl işlediğine dair mevcut modeller içinde en çok bilinen ve kullanılan Shannon ve Weaver'in modelidir (1949, akt.McShane&Glinow,2000).

Shannon ve Weaver'in modeline göre iletişim, gönderici ve alıcı arasındaki kanallar aracılığı ile gerçekleşmektedir.

Dinleme

İletişim, genel olarak dinleme, okuma, konuşma ve yazma olmak üzere dört temel beceriyle meydana gelmektedir. Etkili bir iletişimden söz edilirken konuşma, okuma ve yazma becerilerine çok önem verilirken dinleme becerisi genellikle göz ardı edilmektedir. Çünkü insanların doğuştan dinleme becerisine sahip oldukları düşünülmektedir. Bu yüzden ki dinleme genellikle duyma olarak algılanmaktadır (Gürüz ve Eğinli, 2013)

Dinleme eyleminin başlangıcını duyma oluşturmaktadır. Çünkü dinleme becerisi sözcüklerin ve anlatılmaya çalışılanların anlaşılmasını içermektedir. Dinleme becerisi konuşmaktan daha fazla enerji gerektirmektedir. Bireyler konuşurken yapmış oldukları hataları fark edip geri alabiliyorken, dinlerken yapmış olduğu hatanın farkına bile varamamaktadır. Barker (1990) tarafından yapılan araştırmaya göre, bireylerin günlük uyku saatleri dışında harcamış oldukları zamanın % 17 'sini okuma, % 14'ünü yazma, % 16'sını konuşma eylemlerine, %53'ünde dinlemeye ayırmaktadırlar (Tubbs ve Moss, 1991).

Dinlemenin amaçları.

“Hiç kimse sıranın kendisine geleceğini bilmezse, sizin konuşmanızı dinlemez. Bu pek çok insanın iletişime yaklaşımını anlatmaktadır. “Yalnız sen konuşursan hiçbir şey öğrenemezsin” . İletişim kurmanın oldukça önemli bir parçasını oluşturan dinleme, bireyin kendisini gerçekleştirme, karşısındakıyla olumlu ilişki içinde olması ve iş yaşamında başarılı olması olarak üç alanda etkisini göstermektedir. Bireyin dinleme becerisini öğrenmesi ve onu geliştirmesi kişinin hem iş hayatında hem de özel hayatında başarı elde etmesine katkı sağlamaktadır (Widdowsson,1978).İnsanların birçoğu kendilerini ilgiyle

dinleyecek birilerini isterler, bunun yanı sıra bireyler kendileri hakkında konuşmaktan mutluluk duyarlar ve kendilerini özgürce ifade edebilecek insanların yanında kendilerini oldukça rahat hissetmektedirler. Kendinden söz eden birisi, kendisi hakkında konuşulan ilgiyle dinleyen kişiye karşı olumlu tutum sergilemekte ve bu bireyle etkileşimini devam ettirmek istemektedir. Dinlemeyi etkileyen faktörler şu şekildedir: (Keltner, 1973).

Kararlı Değişim Süreci: Dinleme sabit bir biçimde değişim sürecidir. Bir uyarana çoğu kez birkaç saniyeden daha fazla odaklanılmamaktadır. Bir radarın genel taraması gibi, insanların duyguları, kendilerine gelen uyarıların önemli bir bilgiyi taşıyıp taşımadığını belirlemek için sabit bir biçimde tarar. Değişiklik, genellikle rastlantısal değildir. Genellikle diğer kişilere ve ortamlarla ilişkili olan şeyleri izleme eğilimindedirler. Örneğin, gecenin sessizliğinde kitap okuyan biri, kitap okumaya dalmışken, aynı zamanda yan odada bebeğin ağlayıp ağlamadığına odaklanmıştır.

Motivasyonun, Duyguların ve Amacın Etkisi: Konuşan birini dinlerken kişinin motiveleri ve ihtiyaçları devreye girer. Konuşan bir kişiyi dinleme amacı da oldukça önemlidir. Bireyin ihtiyaçlarını karşılayan ya da istediği bir bilgiyi edinmesini sağlayan konunun olması halinde daha etkin olmaktadır.

Uyarıların Diğer Deneyimlerle İlişkisi: Diğerlerini dinlemek için sarf ettiğimiz seçicilik, uyarının ve uyarı bilgisinin diğer en yakın deneyimlerle benzerliği ya da ilişkisi ölçüsünde belirlenir. Kişiler dinlerken, geçmişle bağlantılar kurarak, geçmiş deneyimleri ile ilgili hoş, denemeye değer ve güzel bir bilgi aktarılıyorsa istekli bir biçimde bu uyarılarla ilgilenirler. Diğer taraftan, geçmiş deneyimlerini, travmatik, hoş olmayan veya yıkıcı bir etki var ise, hoş olmayan bu deneyimi tekrar yaşamamak için bu bilgileri dinlemek istememektedir.

Bilgi ve Ses: Dinleme, istenilen bilgiyi gürültüdeki seslerden ayırma yeteneğinden etkilenir. Gürültü mesajın doğasında değişikliklere neden olduğu zaman dinlemeyi olumsuz olarak etkilemektedir.

Beklentiler ve Kabul: Bireyin duymak istediği şeyler, gerçekte duyduklarını etkileyebilir. Örnek olarak; konuşma yapacak kişinin gergin ya da sinirli olmasını bekleyen bir dinleyici, konuşmacının her söylediği şeyi gergin ya da sinirli olarak görmesine sebep olacaktır. Yani kişinin ön yargılı olması dinleyici davranışı üzerindeki etkisi oldukça önemlidir.

Alışkanlıklar, Tutumlar ve Önyargılar: Bireylerin kendine ait alışkanlıklar, tutumlar ve önyargıları belli uyarı tiplerini bloke etmekte ve bu uyarıların sağladığı bilginin elde

edilmesine mani olunmaktadır. Bazı durumlarda ise seçici algılama ve anlamlandırabilme kişinin alışkanlıkları, tutumları doğrultusunda şekillenmektedir (Keltner, 1973).

Dinlemenin aşamaları.

Dinleme becerisi seçici bir süreçten oluşur. Bireyler genel olarak amaçlarına ve ihtiyaçlarına hitap eden uyarıları seçerler. Uyarı, hem seçme süreci hem de etkili dinleme davranışı için oldukça önem arz etmektedir. Seçicilik, dinleyicinin algısının merkezinde bulunan birkaç uyarı veya uyarı gurubunu kapsamaktadır. Bazı uyarılar için kişinin odaklanması için kendisini zorlamasına veya kendini dinlemeye hazırlaması yeterli olmamakta ve etkin bir dinleme meydana gelmemektedir. Fakat bazı sesler ve düşünceler vardır ki bunlar kendiliğinden hiçbir destek almadan dinlenir (Keltner, 1973).

Bir şeyi dinlemek için ilk aşamada, o sesi diğer sesler arasından seçmek gereklidir. Daha sonra, o ses ile ilgilenme, anlama ve hatırlama aşamaları gerçekleşmektedir. En son aşamada ise karşılık vermek dinlemenin gerçekleştiğini ifade etmektedir. Dinlemenin aşamalarını şu şekilde ifade etmek mümkündür (Beebe, Beebe ve Redmond, 2000, Kline, 1996).

Seçme ve Alma: Dinlemenin ilk aşaması, duyu organları aracılığı ile mesajı almaktır. Duyma ile başlayan dinleme eylemi sadece dinlemekten oldukça farklıdır. Alıcının mesajı doğru bir şekilde duyabilmesine engel olabilecek fiziksel ve duygusal engellerden uzaklaşması gerekli olup, duyulabilecek bir ses tonu sağlanmalıdır. Bir sesi seçmek kişinin dikkate yönelen diğer sesler arasında bir sese odaklanmaktadır. Kişiler arası bir ortamda bir şeyi dinlerken, onun sözlerine ve mesajlarına odaklanılır. Örneğin; şu an bu kitabı okurken siz kitabın satırlarına dikkatinizi vererek satırlara odaklanmış durumdasınız. Kitabı okumayı bırakınca, etrafınızdaki diğer sesleri dinleyin. Başka kişilerin konuşmaları, saat sesi, bilgisayarın vızıltısı, klimanın sesi vb. birçok ses duyabilirsiniz.

İlgilenme / Hazır bulunma: Dinleyici dinleme anında iç ve dış uyarıcılarının tesiri altına girmektedir. Birden fazla mesajın eşzamanda gelmesi neticesinde, şahıs belirli bir mesaja ait bilgiyi almaya odaklanır. Bu yüzden, seçici algı yoluyla bireyin istediği veya amaçladığı mesaja dikkat edilmekte. Seçilen herhangi bir sestten sonra, birey o sese dikkatlice odaklanır. Kişi bir sese o an odaklanıp bir süre sonra başka seslere odaklanır. Bireyler kendi istek, arzu ve gereksinimleri doğrultusundaki seslere odaklanmaktadır. Örneğin, aç olan biri yemek reklamına odaklanması. Bireyin kendisini ilgilendiren bilgiler dikkatini çekmesi.

Anlama: Duymak fizyolojik bir vakadır. Seçilen ve ilgilenilen seslere anlam yükleme süreci ise anlamaktır. Bireylerin duydukları seslere nasıl mana verdiğine ait pek çok teori mevcuttur, fakat kesin kabul gören bir anlayış bulunmamaktadır. Daha çok kabul gören teori, bireylerin duyduklarını daha önce bildikleri ile ilişkilendirerek anlam verdiklerini ifade etmektedir.

Bireylerin duymuş oldukları seslere anlam yüklemesi üzerine pek çok teori mevcuttur, fakat şimdiye kadar kabul görmüş bir teori yoktur. En fazla kabul görmüş teori, bireylerin duyduklarını önceden bildikleriyle ilinti kurarak anlam yüklerler. Örneğin, yabancı dil bilmeyen bir kişinin, İngilizce konuşmaları anlayamaması gibi. Anlamaya ilişkin ikinci bir görüş ise, kişiler arasında ne kadar çok ortak özellik varsa, karşılıklı olarak anlayış o kadar yüksek düzeyde olmaktadır. Farklı kültürlerden gelen, yaşam tarzları ve alışkanlıkları farklı olan kişiler arasındaki anlayın gelişmesi zaman gerektirmektedir. Üçüncü bir görüş ise, kişilerin kendi deneyimleri ile edindikleri bilgileri, görüşleri, düşünceleri ve olayları vb. anlamının gerçekleşmesinde bir temel oluşturduğunu iletmektedir. Dinleme sırasında mesaj ile ilgili olarak yanlış anlaşılmaya neden olan faktörlerin dâhil olması ile istenmeyen bir anlam ortaya çıkabilir. Bu nedenle sözlü mesajların doğru kelimelerle ifade edilmesi ve anlamı bilinmeyen kelimelerin açıklanmasının istenmesi gerekir. Çoğu zaman aynı kelime farklı anlamlarda kullanıldığı gibi, farklı kelimelerinde aynı anlama gelecek bir biçimde kullanıldığı görülmektedir. Yanlış anlaşılmaya, sözsüz mesajların yanlış yorumlanması ya da sözlü ve sözsüz mesajlar arasındaki uyumsuzluk da neden olabilmektedir. Konuşan kişinin ses tonu ve söyleyiş biçimi de mesajın doğru olarak anlaşılmasında etkili olmaktadır (Keltner, 1973).

Hatırlama: Hatırlama, sahip olunan bilgiyi hafızadan geri çağırma işlemidir. Yapılan araştırmalara göre, bireylerin gördükleri ve duydukları her şeyi bütün ayrıntısına kadar zihinlerine kaydedebildikleri ifade edilmektedir. Bu teori, insan zihni bir video gibi çalışmaktadır, fakat istediği bütün bilgileri hatırlamayabilir veya bulamayabilir. İnsan beyni kısa ve uzun süreli hafıza deposuna sahiptir. Kısa süreli hafızayla duyulan ses ve bilgilerin tamamına yakını kaydetmektedir. Örneğin, telefon rehberinden bir numara bulur, kendi kendinize mırıldanır ve numarayı çevirirsiniz. Üç dakika sonra numarayı biri size sorduğunda numaraya tekrar bakmak zorunda kalabilirsiniz. Çünkü bu bilgi uzun süreli hafızada saklanmamıştır. Kısa süreli hafıza sınırlıdır. Bu durum park yerlerinde kısa süreli park edecek araçlar için daha az yer ayrılmışken, uzun süreli olarak park edecek araçlar için daha çok yer bulunmasına benzemektedir (Keltner, 1973).

Karşılık Verme: Bireyler arası iletişim çift yönlüdür, başka bir deyişle karşılıklıdır. İletişim, hem dinlemeyi hem de karşılık vermeyi gerektirmektedir. İletişim sürecinde, karşısındaki insanı dinlediğini göstermek için ona karşılık vermek lazım. Karşılık verme hem sözlü hem sözsüz yani vücut diliyle de verilebilmektedir (Ekici, 2013).

Dinlemeye hazırlanmak.

Dinlemeye hazırlanmak, iletişim eyleminin ve istenilen sonuçların başarılmasında anahtardır. Dinlemenin amaçlarının belirlenmesi, dinleme ortamının analiz edilmesi, çeşitli dinleme engellerinin ve etkilerinin belirlenmesi etkili bir dinleme için gereklidir.

Dinlemenin amaçlarını belirlemek: Dinleme amaçları, kişileri, durumları, görevlerle ilgilidir. Dinleme ile ilgili olan bu amaçlar, sözlü ve sözsüz bileşenleri içermektedir. Dinleme amaçları şu şekilde ifade edilebilir: (Ekici, 2013).

- *Tanımlamak:* Belirli olayları, durumları ve koşullara ilişkin tanımlama ve belirlemeler yapılabilir. Örneğin, kırmızı renkli bir araba, öğleye doğru bitecek bir toplantı gibi.

- *Anlayış geliştirmek:* Çeşitli anlamları analiz etmek, yeni anlamlar vermek, anlamlandırmak ve anlamak amaçlanabilir. Örneğin, sorulara cevap vermek, yeni bir bilgi ile eski bilgiler arasında bağlantı kurmak gibi.

- *Değerlendirmek:* Mesajların yararlılığını değerlendirmek, analiz etmek ve buna bağlı olarak düşünceler geliştirmek amaçlanabilir. Örneğin, oy verme davranışının gelişmesi ve kime oy verileceğine karar vermek, ticari bir satışın onayını vermek gibi.

- *Onaylamak:* Mesajların içerdiği sesler, görüşler vb. öğeleri estetik olarak incelemek amaçlanabilir. Örneğin, bir şiir okumak, bir espriye gülmek, bir müzikten hoşlanmak gibi.

- *Empati kurmak:* Kişileri yargılamadan duygusal ihtiyaçlarını temel alarak anlamak ve algılamak amaçlanabilir. Örneğin, bir eşyasını kaybetmiş arkadaşına yardım etmek, bir gencin endişelerini gidermek gibi.

- *Kişiler arası ilişkiler geliştirmek:* Yeni ilişkiler geliştirmek, diğer kişileri tanımak, arkadaşlık kurmak amaçlanabilir. Örneğin, bir kafede sohbet etmek, yeni taşınan komşuya gitmek, bir projeyi geliştirmek için buluşmak gibi.

- *Dinleme Ortamını Analiz Etmek:* Ortam bir dinleme eylemini çevreleyen öğeleri, durumları, koşulları ifade etmektedir. Dinlemenin gerçekleştiği ortam anlaşılmasızın dinlenen mesajların tam olarak ve etkili bir şekilde anlaşılması güçleşmektedir. Bu nedenle

dinleme ortamına ilişkin “ nasıl, kim, niçin, kiminle “ gibi soruların cevaplarının bulunması gereklidir (Keltner, 1973).

• *Dinleme Filtrelerini Belirlemek:* Dinleme filtreleri dinleme durumunu etkileyen iç ve dış faktörleri içerebilir. Bu faktörler dinleme sürecini etkileyebilir. Dinleme filtrelerini aşağıdaki gibi açıklamak mümkündür (Ekici, 2013).

• *Kültür:* Etnik yapı, dini inançlar, dil vb. öğeler kişilerin mesajı almasında ve anlamasında etkili olmaktadır.

• *Dinleme stili:* Bazı dinleyiciler detaylara odaklanmadan yüzeysel dinlerken, bazı dinleyiciler konuşan kişiye konsantre olarak tüm dikkatini vererek dinlemektedir.

• *Yaş:* Kişinin içinde bulunduğu yaş dönemi duymasını etkileyebileceği gibi, anlam vermesini ve diğer bilgiler ile birleştirerek bir sonuca ulaşmasını da etkilemektedir.

• *Fiziksel koşullar:* Dinleyicinin sağlık durumu, aç ya da yorgun olması, heyecanlı ya da isteksiz olması dinlemeyi etkilemektedir.

• *Atmosfer:* Odanın sıcaklığı, ses düzeni, ışık durumu kişinin dinleme eylemine odaklanmasını etkilemektedir.

• *Psikolojik durum:* Dinleyicinin stresli ve sıkıntılı olması, mutlu olması, istekli ve isteksiz olması dinleme eylemine verdiği önemi etkilemektedir.

• *Tutumlar ve önyargılar:* Konuşan kişiye, konuya ilişkin dinleyicinin daha önce sahip olduğu ve geliştirdiği tutumlar ve ön yargılar olumlu ya da olumsuz olarak katkıda bulunmaktadır.

• *Bilgi düzeyi:* Kişinin sahip olduğu bilgiler ve eğitim düzeyi mesajın anlaşılmasını etkilediği gibi, kişinin mesajlara anlam vermesini, negatif ya da pozitif olarak değerlendirmesini etkilemektedir.

Dinleme çeşitleri.

İletişim sürecinin etkili bir şekilde meydana gelmesi için sözlü ve sözsüz mesajların etkinliğinin yanında düşünce, tutum ve davranışların anlaşılmasında ve paylaşımın meydana gelebilmesi için “dinleme” önemli bir faktördür. Her ne kadar iletişim sırasında dinleme olayı basit bir şey gibi algılsa da geribildirim değerlendirilme süreci ve iletişim etkinliğinin artırılmasında oldukça önem arz etmektedir.

Etkili dinleme, birçok yöntem ve biçimde gerçekleştirilebilmekte aynı zamanda birçok faktör tarafından da belirlenmektedir. Kimi zaman tek bir dinleme biçimi kullanırken,

bazen de birkaç dinleme biçiminin etkili olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, dinleme biçiminin konuya, kişi / kişilere, zamana ve ortama göre farklılık göstermesi iletişimin iyileştirilmesi ve kolaylaştırılmasında temel teşkil etmektedir. Bu anlamda dinlemenin biçimleri kaynak ile hedef arasındaki doğru ve olumlu sonuçlandırılması bağlamında değerlendirilmesi daha etkilidir. Dinleme çeşitleri; aktif ve pasif dinleme, eleştirel olmayan ve eleştirel dinleme, yüzeysel dinleme, derin dinleme, empatik ve bilgilendirici dinleme, ilişkisel dinleme, takdir edici dinleme ve tanımlayıcı dinleme olarak ele alınmaktadır (Gürüz ve Eğinli, 2005).

Aktif ve pasif dinleme.

Aktif dinleme sırasında konuşmacının yanı sıra dinleyici de konuşmacıya sözlü veya sözsüz ifadelerle katkı sağlamaktadır. Kendini karşısındaki bireyin yerine koyabilen aktif dinleme becerileri mevcuttur. Bu tür dinleme, anlatılanların anlaşıldığını konuşana göstermeyi gerektirir.

Pasif dinleme ise bireyin hiçbir eylemde bulunmadan susup karşısındaki kişiyi dinlemesini ifade etmektedir. Bu dinleme türü dikkatli bir sessizlik ve en az tepki vermeyi gerektirir. Pasif dinleme eylemi genellikle konuşmacının anlatacağı konu hakkında oldukça ilgili olması, konuşmaya çok fazla ihtiyacı olduğu zamanlar, konuşmacının kendisi hakkında manalı bir olay paylaşmak istediği ya da konuşmacı heyecanını göstermek istediği zamanlarda tercih edilmelidir. Bu tür durumlarda konuşmacı sizden herhangi bir tepki vermenizi istemez sadece söylediklerini dikkatli bir şekilde dinlemenizi beklemektedir (Devito, 2004, Devito, 1994).

Aktif dinleme ve pasif dinleme birbirinden çeşitli özellikleri yönüyle ayrılmaktadır. Birincisi aktif dinlemede, dinleyici tanımlanmış bir sorumluluğa sahiptir, pasif dinlemede ise eğer dinleyicinin kişisel bir ilgisi varsa kelimelere ya da mesajlara dikkat eder. Aktif bir dinleyici konuşmacının hislerini ve gerçekleri yakalamaya çalışır. Pasif dinleyici genellikle ayırım biktırıcı ya da usandırıcı bir görev olarak görmektedir. Aktif dinleyici ise konuşan kişiyi anlamaya odaklanır. Pasif dinleyici genellikle dinleme ruhundan uzaktır, ilgisizdir (Barker, 1990).

Eleştirel ve eleştirel olmayan dinleme.

Etkili bir dinleme için eleştirel ve eleştirel olmayan yanıtlara ihtiyaç vardır. Dinleyici bireylerin yargılama yapmaması gerekir. Eleştirel dinleme, dinleyicinin konuşmacının vermiş olduğu mesajlar hakkında yorum yapması veya yargıda bulunmasıdır. Eleştirel dinleme sayesinde bilginin kalitesi, uygunluğu veya önemi ölçülebilmektedir. Eleştirel

dinlemeyi daha çok siyasetçiler, avukatlar, polisler ve medya çalışanları gibi mesleklerde görev yapanlar ağırlıklı olarak kullanmaktadırlar. Yeni bir telefon seçerken, kime oy vereceğine karar verirken, yeni bir iş planı yaparken eleştirel dinlemenin kullanılması daha iyi değerlendirme sağlamaktadır. Konuşan kişinin söylediklerine yönelik bir değerlendirme yapmak ya da bir yargıda bulunmak gerektiğinde eleştirel bir dinleme tarzı uygundur. Aristoteles'in belirttiği "ethos, patos, logos" üçlüsü kullanılarak eleştirel bir dinleme gerçekleştirilir. Konuşmacının değerleri (ethos) yani uzmanlığı ve güvenilirliği oldukça önemlidir. Mesajın kim tarafından verildiği eleştiri yapacak dinleyici açısından dürüst, doğru, yanlış, eksik vb. yargılara varabilmesi için gereklidir. Bununla birlikte konuşmacının niyeti, dikkatliliği, detaylar hakkındaki bilgisi, analiz yeteneği vb. özellikleri ifade eden mantıksal yönü (logos) oldukça önem taşır. Dinleyicinin konuşmacının mesajını anlayabilmesi ve eleştirel olarak değerlendirmesinde diğer bir faktör ise, mesajın duygusal öğeleri (pathos) dır. Dinleyici konuşmacının değerleri, ihtiyaçları, yaratıcılığı, korkuları, sempatikliği vb. özellikleri değerlendirmektedir (Gürüz ve Eğinli, 2013).

Yüzeysel ve derin dinleme.

Birey, karşısındakini dinlemenin akabinde konuşmacının anlattıkları konusunda oldukça çok şey hatırlıyor ve ihtiyaçları, ilgileri vb. doğru ifade edebiliyorsa derin bir dinleme şekli kullanmış demektir. Fakat dinleyen kişi konuşmacı sözünü bitirdikten sonra anlatılan konu hakkında fazla bir şey söyleyemiyorsa o zaman yüzeysel bir dinleme tarzı olduğunu söyleyebiliriz (Devito, 2004).

Empatik ve objektif dinleme.

Empatik dinlemede birey karşısındaki kişinin duygularını ve hislerini anlamaya çalışıp, karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerini tam olarak anlayarak ona ifade edebilir. Empatik dinleme ilişkileri geliştirmeyi meydana getirir (Gürüz ve Eğinli, 2013). Şimdiye kadar açıklanan dinleme çeşitleri içinde daha etkili olduğu belirtilen empatik ve objektif dinleme, aktif dinleme, derin dinleme, eleştirel olmayan dinleme biçimlerini kullanırken dikkat edilecek noktalar aşağıda yer alan tabloda ele alınmaktadır (Gürüz ve Eğinli, 2013).

Bilgilendirici dinleme.

Bu dinleme türünün asıl amacı verilen mesajları almak ve anlamaya odaklı bir dinlemenin sağlanmasıdır. Dinleyici verilen mesajların anlamını göndericinin vermiş olduğu biçimde tam olarak anlamaya odaklanır. Bu dinleme türü yaşamın birçok alanında kullanılmaktadır. Örneğin, iş yerinde amirini dinleyen bir çalışan bilgilendirici dinlemeyi kullanmaktadır. Toplantılar, konferanslar, raporların sunumu gibi ortamlarda da

bilgilendirici dinleme kullanılır. Bilgilendirici dinlemede dinleyicinin kelime bilgisinin iyi olması durumunda söylenenlerin daha iyi anlaşılmasını sağlar aynı zamanda dinleyen kişi söylenenlere yoğunlaşarak dikkatini başka uyarılarla dağıtmamalıdır. Dinleyen kişi hafızasındaki bilgileri verilen bilgilerle birleştirme yeteneğine sahip olmalıdır (Gürüz ve Eğinli, 2013).

İlişkisel dinleme.

İlişkisel dinlemenin amacı bireyler arasındaki dinlemeyi geliştirmek ve yeni ilişkilerin zeminini oluşturmaktır. İlişkisel dinleme belirli meslek gruplarında (doktorlar, danışmanlar, terapistler vb.) bireylerin sorunlarını çözmek amacıyla kullanılır. Bu dinleme türünde bireyler dikkatlerini vererek ilgi göstererek dinlemeleri oldukça önemlidir. Dinleme esnasında konuşan kişiyi destekleyen ve konuşmasını sürdürmesi için teşvik edecek sözlü veya sözsüz mesajların kullanılması gerekmektedir. Konuşma sırasında kişinin sesli vurgulamalar yapması veya sessiz kalarak onaylaması ilişkisel dinlemeyi güçlendirmektedir. Empatik yaklaşım konuşan kişiye güven duygusunu hissettirerek kendini daha rahat bir şekilde ifade etmesine olanak tanımaktadır (Gürüz ve Eğinli, 2013).

Takdir edici dinleme.

Bu dinleme türünde müzik ve eğlenceye yönelik bireylerin kendi tercihleriyle ilgili televizyon, radyo ve sinema eserlerini dinlemesini ifade etmektedir. Takdir edici dinleme türünde dinleyici pasiftir ve konuşan kişi ile iletişim kuramaz (Gürüz ve Eğinli, 2013).

Tanımlayıcı dinleme.

Konuşmacının ses tonundaki değişimler, ses volümü, vurgulamalar, nüanslar dinleyici için mesajların anlaşılmasında ipuçları sunmaktadır. Dinleyicinin de konuşmacıyı isteklendirmek ve teşvik etmek amacı ile konuşmaya dâhil olduğu “ hıh, evet... ”, “ evet anlıyorum... “, “ devam edin... “ gibi cümleler ile teşvik ettiği dinleme türüdür. Tanımlayıcı dinleyicinin ses ile ilgili değişimleri ve kelimelerin başlangıçta, ortada ve sonda nasıl ifade edilmesi gerektiği konusundaki bilgisi anlamlandırma açısından önem taşır. Aynı zamanda dinleyicinin, konuşmacının sözsüz mesajlarını dikkatli bir şekilde incelemesi gerekmektedir (Gürüz ve Eğinli, 2013).

Dinleme teknikleri.

Dinleme bir düşünme etkinliğidir ve bu etkinlik birtakım ilke ve yöntemlerle çok daha etkili bir şekilde kullanılabilir. Etkin dinleme sadece söylenenleri duymak değil, aynı zamanda bu söylenenlerin önemli noktalarına dikkat etmek, kavramak ve değerlendirmektir.

Ayrıca etkin dinleme aktif bir süreçtir. Aktif olma ve dinleme kişiye bazı faydalar sağlamaktadır. Bunlar; konuya daha hâkim olabilmek, konuya dâhil olmak, not almak ve anlatım esnasında daha az sorunlarla karşılaşmak ve başarılı olmaktır (Ekici, 2013).

Dinlemenin önündeki engeller.

Araştırmalar genellikle sözlü mesajların %50-60'lık bir bölümünün anlaşılmadığı unutulduğu yâda yok sayıldığını göstermektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında " ne söylediğine dikkat etmemek, mesajı duymuş gibi davranmak, konuşma içerisinden belirli bölümleri seçmek " özenli dinlemeye çalışırken belirli noktalara odaklanmanın neden olduğu belirtilmektedir (Thompson vd. 1999).

Dinleme konusunda birçok yanlış anlama bulunmaktadır birincisi dinlemenin oldukça kolay olması ve çok az bir enerji gerektirmesidir genel olarak dinleme konuşan kişinin konuşmasını bitirene kadar sessiz kalmayı konu hakkında bir düşünce üretmeksizin beklemeyi gerektirir. Bu etkin olmayan bir dinlemedir. Etkili bir dinleme dinleyicinin de katılımını gerektirdiği için enerji harcanmasını gerektiren aktif bir eylemdir. Aslında önemli hızlı düşünmek değil konuşan kişiyi algılayabilmektir. Duyduklarına anlam vererek buna ilişkin düşüncelerini daha sonra ifade edebilmeyi gerektirir. Gerçekte etkili bir dinleme hızlı bir tavşandan daha çok kaplumbağa olmayı gerektirir. Yarışı kazanmaya odaklanan bir tavşan detayları kaçırarak birçok risk alabilir. Bu nedenle iyi bir dinleyicinin aşamalı olarak dinlemeyi gerçekleştirmesi yeterli olmaktadır (Hopper, 1984).

Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi ve spor Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak bireyin beden, ruh ve fikir gelişimlerini sağlamayı amaçlar. İnsanın yaşadığı toplumun kuralları çerçevesinde hareket etmesi insanlar arasında ki ilişkilerin olumlu yönde gitmesi yardım etmeyi seven, insani haklara saygı gösteren, dürüstlük abidesi, zekâlı, ruhen ve bedenen sağlam olmasıyla doğrudan ilişkilidir. Beden eğitiminin insanların sosyalleşebilmeleri ve kişiliklerini oluşturup hayat üzerinde düzgün bir yolda ilerlemelerinde önemli rolü vardır. İcap ettiğinde çevredeki şartlara ve katılan kişilerin nitelikleri çerçevesinde değişiklik gösterebilecek esneklikte olan, belirli kaidelere dayanan, oyun ve spor faaliyetlerine yönelik alıştırma ve eğitimin tamamını içine alan yaygın temelli etkinliklerdir. Yani Beden Eğitimi ve spor insanların fiziksel sağlıklarının ruhsal sağlıklarının ve bedensel maharetlerinin gelişimine yönelik etkinlikler bütünüdür Aracı, (1999).

Türk eğitim sisteminin amaçları içerisinde bedenen, zihnen, ahlaken, ruhen denge sahibi, sağlıklı bir gelişimi olan bir karaktere sahip, hür ve bilimsellik çerçevesinde

düşünebilen geniş bir dünya görüşü olan, bireysel haklara saygı gösteren bireyler yetiştirmek yer almaktadır(MEB, 2000, 40).

Beden eğitimi, bireyin bedenlen ruhen eğitilmesine doğrudan olumlu etkiler sağlarken bireyin bu devinim içerisinde kendisini tanıması ve topluma tanıtmasına, toplumsal yaşantıda kendisine yer edinmesine katkı sağlar. (Yolcu, 1991).

Tamer ve Pular (2001)'a göre beden eğitimi ve spor bireylerin bedensel aktivitelere katılmaları koşulu ile fiillerinde istemli olarak beden eğitimi ve sporun hedeflerine uygun olarak değişim oluşturma sürecidir. Beden eğitimi ve spor da diğer eğitim alanlarına nazaran “hareket öğrenme ve hareket yoluyla öğrenme” ana unsur olarak ele alınmaktadır. Farklı bir ifadeyle beden eğitimi ve spor, “bedensel hareketler aracılığıyla bireylerin eğitimidir”.

Eğitim aracılığıyla bireylerin bilgilerinde, davranışlarında, yeteneklerinde istenen fiillerde bulunmaları hedeflenmektedir. Bu hedefin gerçekleştirilmesi kesin öğütlerde bulunmakla, kitap okumakla, konferans vb. etkinliklerle pek mümkün değildir. Etkili bir eğitim, ancak ve ancak fiziksel alanlar içinde itinayla düşünülüp tertiplenmiş programlar vasıtasıyla yapılmaktadır (Koç, 1991).

Sporda hareket yeteneği ise spor icra etmekten ve spor icra etmeye erbab olmaktan artı bir şeydir. Geniş kapsamlıdır, zengin ve toplumsal bir vakıadır Grössing (1991). Hareket eğitiminin gayesi, kişinin eğitiminin bütünlüğünü içine alır. Birey, kültür oluşturan bir yaratıktır. O, bir kültür varlığıdır. Bunun için onun bedenini kültüre müsait bir şekilde geliştirmesi lazımdır. Hareket eğitimi, beden kültürü için bir vasıtaadır Grössing (1991).

İnsan canlılar içerisinde en özeldir ve hareket etmeye gereksinim duyar. Çocuklar birçok devinimsel tecrübe edinerek gelişirler. Sürekli hareket eden bir birey verimli ve bahtiyar bir hayat sürer. Yaşlı bireyler hareketli oldukça kaliteli bir yaşam sürer. Bu durumda okulların en ehemmiyet arz eden görevi bireyleri hayatları boyunca hareketli olmaları için eğitmek olmalıdır. Çocuklar için, yetişkinler için ve yaşı ilerlemiş insanlar için hareketli olmanın mutluluk getirdiğini iyi bilmek gerekir Grössing (1991).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma betimsel özellikte tarama yöntemiyle uygulanmış bir çalışmanın sonucudur. Bu yöntem geçmişteki ya da hali hazırdaki mevcut bir durumu var olduğu biçimiyle tasvir etmeye yönelik yapılan araştırma türüdür. Araştırmaya konu olan kişi, olay, olgu, durum veya nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya, tasvir etmeye çalışılır (Karasar, 2006).

Bu modelde çalışmanın konusu ne olursa olsun onu değiştirmek etkilemek gibi bir çaba söz konusu değildir. Bilinmek istenilen nesne ortadadır. Esas gaye onu değiştirmeden gözlemlemektir. Tarama yönteminde bilimin özelliklerinden gözlemleyip kayıt etme, olayların aralarındaki ilişkilerin tespit edilmesi, kontrol edilebilen değişmeyen ilişkiler üzerinde genellemeler yapma vardır. Diğer bir ifadeyle burada bilimin betimleme işlevi öne çıkmaktadır (Yıldırım, 1966).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, 2018/2019 eğitim-öğretim döneminde Atatürk Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemiyse 2018/2019 eğitim-öğretim döneminde Atatürk Üniversitesinde Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan 765 bayan 378 erkek olmak üzere toplam 1143 öğrenci oluşmaktadır.

Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın verilerinin elde edilebilmesi gayesiyle araştırmacı ve danışmanlar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu (KBF) ile birlikte Çankaya tarafından geliştirilen dinleme becerileri (DBÖ) ve Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen iletişim becerileri envanteri (İBE) kullanılmıştır. Uygulama öncesinde katılım sağlayan öğrencilere, ölçeklerle alakalı bilgilendirme yapılmıştır. Öğrencilerin tümünün, cevapları arasında, aynılık esasına bağlı kalınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada, ölçekler aracılığı ile elde edilen verilerin analiz edilebilmesi için önce verilerin işlenmesiyle ilgili çalışmalar yapılmıştır. Bunun için öncelikle, Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin doldurduğu ölçekler detaylı bir şekilde kontrol edilmiş, eksik ya da yanlış doldurulan anketler araştırmacı tarafından değerlendirmeye alınmamıştır. Daha sonra uygun şekilde doldurulan ve araştırmaya uygun olan anketler, bilgisayara aktarılıp, verilerin analizine başlanmıştır. Verilerin analizi için şu istatistiksel işlemler yapılmış; SPSS 20.0 paket programı vasıtasıyla veriler bilgisayara aktarılıp işlenmiştir. Verilerin analiz edilmesinde tanımlayıcı analiz teknikleri kullanılmıştır. Bunlar; Frekans, aritmetik ortalama, standart hata, standart sapma ve yüzdeler dağılımdır. İki bağımsız değerşken ile dileme becerileri ve iletişim becerileri arasındaki farklılaşmayı incelemek için Independent Samples T testi, ikiden fazla değerşken ile dileme becerileri ve iletişim becerileri arasındaki farklılaşmayı incelemek için One Way Anova analiz testleri uygulanmıştır. Dileme becerileri ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Correlation/Regression analiz testi yapılmıştır. Bütün bu testler SPSS 20.00 paket programında analiz edilmiş ve anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde yorumlanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Bireylerin kişisel bilgilerini almak amacıyla kişisel bilgi formu araştırmacı ve danışmanlar tarafından hazırlanmıştır. Bu formda, araştırmanın amacına göre, Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin iletişim becerileri ile dinleme becerileri arasındaki farklılaşma durumlarının farklı değerşkenler ağısından incelenmesi ve etkili olabileceği dūřünölen değerşkenlerin saptanması hedeflenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmalarımızdan elde ettiğimiz bulgular, bu bulgulara ilişkin analiz ve yorumlamalara yer verilmiştir.

Tablo 1. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Dinleme Becerileri Ölçeği ve İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutlarının Normallik Dağılım Test Sonuçları*

	Etkili Dinleme	Etkisiz Dinleme	Zihinsel	Duygusal	Davranışsal
N	1143	1143	1143	1143	1143
Mean	28,7480	23,1146	34,8250	39,6028	37,7673
Median	29,0000	23,0000	35,0000	40,0000	38,0000
Std. Deviation	5,29361	4,01965	7,00781	6,16652	6,61819
Skewness	-,821	-,385	,465	,117	,129
Std. Error of Skewness	,072	,072	,072	,072	,072
Kurtosis	,759	,605	1,186	1,715	1,200
Std. Error of Kurtosis	,145	,145	,145	,145	,145
Minimum	8,00	9,00	15,00	17,00	15,00
Maximum	40,00	35,00	73,00	74,00	71,00

Normallik dağılım test sonuçları incelendiğinde Dinlenme Becerileri Ölçeği alt boyutlarından Etkili dinleme alt boyutu Skewness değeri (çarpıklık) -,821 ve Kurtosis değeri (basıklık) ,759 ve Etkisiz dinleme alt boyutu Skewness değeri (çarpıklık) -,385 ve Kurtosis değeri (basıklık) ,605 olduğu tespit edilmiştir. İletişim Becerileri Ölçeği alt boyutlarından Zihinsel alt boyutu Skewness değeri (çarpıklık) ,465 ve Kurtosis değeri (basıklık) 1,186, Duygusal alt boyutu Skewness değeri (çarpıklık) ,117 ve Kurtosis değeri (basıklık) 1,715 Davranışsal alt boyutu Skewness değeri (çarpıklık) ,129 ve Kurtosis değeri (basıklık) 1,200 olduğu tespit edilmiştir. Dinleme becerileri Ölçeği ve İletişim becerileri Ölçeği Alt Boyutlarının Skewness ve Kurtosis değerlerinin +1,96 ve -1,96 Aralığında olduğu tespit edilmiş ve çıkan bu istatistiksel analiz sonuçları verilerin normal dağılım gösterdiğini ve parametrik testler uygulanması gerektiğini göstermektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	N	%	Toplam %
Kadın	765	66,9	66,9
Erkek	378	33,1	100,0
Toplam	1143	100,0	

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımları incelendiğinde 765'i kadın 378'i erkek öğrencidir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş Dağılımı

Yaş	N	%	Toplam %
20 yaş ve altı	597	52,2	52,2
21-24 yaş arası	443	38,8	91,0
25 yaş ve üzeri	103	9,0	100,0
Toplam	1143	100,0	

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımları incelendiğinde, çoğunlukla 597 öğrencinin 20 yaş ve altında olduğu gözlenirken, 443 öğrencinin 21-24 yaş arasında ve 103 öğrencinin ise 25 yaş ve üzeri olduğu gözlenmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aile Yapısı Dağılımı

Aile Yapısı	N	%	Toplam %
Çekirdek Aile	858	75,1	75,1
Geniş Aile	236	20,6	95,7
Parçalanmış Aile	49	4,3	100,0
Toplam	1143	100,0	

Araştırmaya katılan öğrencilerin aile yapısı incelendiğinde 858'i çekirdek aile, 236'sı geniş aile ve 49 'u ise parçalanmış aile yapısında oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Dağılımı

Sınıf Düzeyi	N	%	Toplam %
1. Sınıf	432	37,8	37,8
2. Sınıf	332	29,0	66,8
3. Sınıf	237	20,7	87,6
4. Sınıf	142	12,4	100,0
Toplam	1143	100,	

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf dağılımları incelendiğinde 432 öğrenci 1.sınıf, 332 öğrenci 2.sınıf, 237 öğrenci 3.sınıf,142 öğrenci 4.sınıf seviyesinde oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Durumları Dağılımı

Sportif Aktivite Yapma Durumu	N	%	Toplam %
Evet	604	52,8	52,8
Hayır	539	47,2	100,0
Toplam	1143	100,	

Araştırmaya katılan öğrencilerin; 604'ü sportif aktivite yaptığını ifade ederken 539 öğrenci ise sportif aktivite yapmadığını ifade etmişlerdir.

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yapmakta Oldukları Sportif Aktivite Türü Dağılımı

Sportif Aktivite Türü	N	%	Toplam %
Bireysel spor	329	28,8	28,8
Takım Spor	147	12,9	41,6
Her İki Spor	128	11,2	52,8
Yapmıyorum	539	47,2	100,0
Toplam	1143	100,	

Araştırmaya katılan 329 öğrenci bireysel spor yaptığını, 147 öğrenci takım sporu ve 128 öğrencide her iki sporu yaptığını ifade etmişlerdir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Haftalık Sportif Aktivite Yapma Süresi Dağılımı

Sportif Aktivite Süresi	N	%	Toplam %
2 saat altı	290	25,4	25,4
3-5 saat arası	183	16,0	41,4
6 saat ve üzeri	131	11,5	52,8
Yapmıyorum	539	47,2	100,0
Toplam	1143	100,	

Araştırmaya katılan 290 öğrencinin 2 saat altında spor yaptıkları,183 öğrencinin 3-5 saat arasında spor yaptıkları 131 öğrencinin 6 saat ve üzerinde spor yaptıkları,539 öğrencinin ise hiç spor yapmadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 9. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Amaçları Dağılımı*

Amaç	N	%	Toplam %
Sağlık	287	25,1	25,1
Sosyal aktivite	162	14,2	39,3
Yapmıyorum	539	47,2	86,4
Meslek	65	5,7	92,1
Fiziksel görünüm	58	5,1	97,2
Eğitim kendimi geliştirmek	32	2,8	100,0
Toplam	1143	100,	

Araştırmaya katılan öğrencilerin sağlık için 287 kişi, sosyal aktivite için 162 kişi, sportif aktivite yapmıyorum diyenlerin sayısı 539 kişi, meslek için yapan 65 kişi, fiziksel görünüm için yapan sayısı 58 kişi, eğitim için sportif aktivite yapıyorum diyenlerin sayısı ise 32 kişi olarak tespit edilmiştir.

Tablo 10. *Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklaşım Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları*

Dinleme Becerileri Alt Boyutları	Cinsiyet	N	X	Ss	T	P	Fark
Etkili Dinleme	Kadın 1	765	29,2536	5,10271	4,634	,000	1>2
	Erkek 2	378	27,7249	5,52721			
Etkisiz Dinleme	Kadın 1	765	23,2105	3,86200	1,147	,270	----
	Erkek 2	378	22,9206	4,31997			

Öğrencilerin cinsiyetleri ile dinleme becerileri ölçeği alt boyutları arasında yapılan t testi analizi sonrasında $p<,050$ düzeyinde etkili dinleme becerileri alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiş, kadın öğrencilerin etkili dinleme düzeylerinin erkek öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Etkisiz dinleme alt boyutunda ise $p<,050$ düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 11. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

İletişim Becerileri Alt Boyutları	Cinsiyet	N	X	Ss	T	P	Fark
Zihinsel	Kadın 1	765	34,6314	6,78947	-1,329	,184	----
	Erkek 2	378	35,2169	7,42392			
Duygusal	Kadın 1	765	39,6797	5,92962	,578	,564	----
	Erkek 2	378	39,4471	6,62554			
Davranışsal	Kadın 1	765	37,7556	6,41102	-,085	,932	----
	Erkek 2	378	37,7910	7,02751			

Öğrencilerin cinsiyetleri ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları arasında yapılan t testi analizi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 12. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları

Dinleme becerileri Alt Boyutları	Yaş	N	X	Ss	F	P	Fark
Etkili Dinleme	20 yaş altı 1	597	28,7554	5,32978	,048	,953	----
	21-24 yaş arası 2	443	28,7065	5,20699			
	25 yaş üzeri 3	103	28,8835	5,49920			
	Toplam	1143	28,7480	5,29361			
Etkisiz Dinleme	20 yaş altı 1	597	23,2194	4,00802	1,209	,299	----
	21-24 yaş arası 2	443	23,1038	4,00035			
	25 yaş üzeri 3	103	22,5534	4,16034			
	Toplam	1143	23,1146	4,01965			

Farklı yaş grubundaki öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 13. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları

İletişim becerileri	Yaş	N	X	Ss	F	P	Fark
Zihinsel	20 yaş altı 1	597	34,9414	6,89384	,220	,802	----
	21-24 yaş arası 2	443	34,7427	6,75838			
	25 yaş üzeri 3	103	34,5049	8,60218			
	Toplam	1143	34,8250	7,00781			
Duygusal	20 yaş altı 1	597	39,4975	6,11841	,385	,680	----
	21-24 yaş arası 2	443	39,7991	5,86290			
	25 yaş üzeri 3	103	39,3689	7,60030			
	Toplam	1143	39,6028	6,16652			
Davranışsal	20 yaş altı 1	597	37,9313	6,51227	,555	,574	----
	21-24 yaş arası 2	443	37,5079	6,43919			
	25 yaş üzeri 3	103	37,9320	7,90168			
	Toplam	1143	37,7673	6,61819			

Farklı yaş grubundaki öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde anlamı farklılık olduğu tespit edilmemiştir.

Tablo 14. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Aile Yapısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları

Dinleme Becerileri	Aile Yapısı	N	X	Ss	F	P	Fark
Etkili Dinleme	Çekirdek Aile	858	28,7902	5,13121	,109	,897	----
	Geniş Aile	236	28,6229	5,77501			
	Parçalanmış Aile	49	28,6122	5,76200			
	Toplam	1143	28,7480	5,29361			
Etkisiz Dinleme	Çekirdek Aile	858	23,1807	3,95615	1,869	,155	----
	Geniş Aile	236	23,0975	4,22392			
	Parçalanmış Aile	49	22,0408	4,04639			
	Toplam	1143	23,1146	4,01965			

Farklı aile yapısındaki öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde anlamı farklılık olduğu tespit edilmemiştir.

Tablo 15. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Aile Yapısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları

İletişim Becerileri	Aile Yapısı	N	X	Ss	F	P	Fark
Zihinsel	Çekirdek Aile 1	858	34,8030	6,87865	1,493	,225	----
	Geniş Aile 2	236	35,2161	7,50035			
	Parçalanmış Aile 3	49	33,3265	6,71872			
	Toplam	1143	34,8250	7,00781			
Duygusal	Çekirdek Aile 1	858	39,6620	5,96900	2,840	,021	3<1,2
	Geniş Aile 2	236	39,8093	6,71119			
	Parçalanmış Aile 3	49	37,5714	6,60177			
	Toplam	1143	39,6028	6,16652			
Davranışsal	Çekirdek Aile 1	858	37,8450	6,42889	2,379	,032	3<1
	Geniş Aile 2	236	37,9025	7,11868			
	Parçalanmış Aile 3	49	35,7551	7,19239			
	Toplam	1143	37,7673	6,61819			

Farklı aile yapısındaki öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p<,050$ düzeyinde, duygusal ve davranışsal alt boyutlarda anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Duygusal ve davranışsal alt boyutta parçalanmış aile yapısında öğrencilerin iletişim becerileri düzeylerinin çekirdek ve geniş aile yapısındaki öğrencilerden düşük olduğu sonucu bulunmuştur.

Öğrencilerin iletişim becerileri, zihinsel beceriler alt boyutunda ise yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p<,050$ düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 16. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları

Dinleme becerileri	Sınıf Düzeyi	N	X	Ss	F	P	Fark
Etkili Dinleme	1. Sınıf	432	28,9583	5,46307	2,287	,039	2>3
	2. Sınıf	332	28,3554	5,23988			
	3. Sınıf	237	29,2827	4,99748			
	4. Sınıf	142	28,1338	5,30252			
	Toplam	1143	28,7480	5,29361			
Etkisiz Dinleme	1. Sınıf	432	23,6481	4,10718	5,103	,038	1>2
	2. Sınıf	332	23,0422	3,94578			
	3. Sınıf	237	22,6793	3,81768			
	4. Sınıf	142	22,3873	4,07700			
	Toplam	1143	23,1146	4,01965			

Farklı sınıf düzeyindeki öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde etkili ve etkisiz dinleme beceri düzeylerinde anlamı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Etkili dinleme becerilerinde 3.sınıf düzeyindeki öğrencilerin iletişim düzeylerinin 2. ve 4. Sınıftaki öğrencilerden düşük olduğu gözlemlenmiş, etkisiz dinleme becerilerinde ise 1.sınıf düzeyindeki öğrencilerin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilerden iletişim becerileri düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17. *İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları*

İletişim becerileri Alt Boyutları	Sınıf Düzeyi	N	X	Ss	F	P	Fark
Zihinsel	1. Sınıf	432	34,4792	6,91577	2,106	,034	2>1
	2. Sınıf	332	35,5663	6,83415			
	3. Sınıf	237	34,2869	7,48628			
	4. Sınıf	142	35,0423	6,77592			
	Toplam	1143	34,8250	7,00781			
Duyusal	1. Sınıf	432	39,3681	5,69456	,892	,445	----
	2. Sınıf	332	39,9789	6,40450			
	3. Sınıf	237	39,3249	7,05246			
	4. Sınıf	142	39,9014	5,34791			
	Toplam	1143	39,6028	6,16652			
Davranışsal	1. Sınıf	432	37,4583	6,27654	1,939	,042	2>1
	2. Sınıf	332	38,4398	6,33691			
	3. Sınıf	237	37,2743	7,33496			
	4. Sınıf	142	37,9577	6,94341			
	Toplam	1143	37,7673	6,61819			

Öğrencilerin sınıf düzeyindeki iletişim becerileri alt boyutları karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde zihinsel ve davranışsal beceriler alt boyutlarında anlamı farklılık tespit edilmiştir. Her iki alt boyutta da 2. sınıf düzeyindeki öğrencilerin iletişim becerileri düzeylerinin 1. ve 3. sınıfta ki öğrencilerden yüksek olduğu gözlenmektedir.

Öğrencilerin iletişim becerileri, duygusal beceriler alt boyutunda ise yapılan tek yönlü

varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p<,050$ düzeyinde anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 18. *Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları*

Dinleme Becerileri	Sportif Aktivite Yapma	N	X	Ss	T	P	Fark
Etkili Dinleme	Evet 1	604	28,5215	5,60749	-1,544	,123	----
	Hayır 2	539	29,0019	4,91092			
Etkisiz Dinleme	Evet 1	604	23,0629	4,06653	-,460	,646	----
	Hayır 2	539	23,1725	3,96944			

Sportif aktivite yapma durumuna göre öğrencilerinin dinleme becerileri ölçeği alt boyutları arasında yapılan t testi analizi sonrasında $p<,050$ düzeyinde anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 19. *İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları*

İletişim Becerileri	Sportif Aktivite Yapma	N	X	Ss	T	P	Fark
Zihinsel	Evet 1	604	34,5530	7,42361	-1,400	,162	----
	Hayır 2	539	35,1299	6,50377			
Duygusal	Evet 1	604	39,1639	6,53968	-2,574	,010	2>1
	Hayır 2	539	40,0946	5,68540			
Davranışsal	Evet 1	604	37,1358	7,06906	-3,463	,001	1>2
	Hayır 2	539	38,4750	6,00130			

Sportif aktivite yapma durumuna göre öğrencilerinin iletişim becerileri ölçeği alt boyutları arasında yapılan t testi analizi sonrasında $p<,050$ düzeyinde duygusal ve davranışsal becerileri alt boyutlarında anlamı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Duygusal beceriler alt boyutunda sportif aktivite yapmayan öğrencilerin iletişim düzeyinin sportif aktivite yapanlardan, davranışsal alt boyutta ise sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeyinin sportif aktivite yapmayanlardan yüksek olduğu gözlenmektedir.

Zihinsel beceriler alt boyutunda ise yapılan t testi analizi sonrasında $p<,050$ düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 20. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları

Dinleme Becerileri	Sportif Aktivite Türü	N	X	Ss	F	P	Fark
Etkili Dinleme	Bireysel Spor	329	28,4802	5,73982	,488	,614	---
	Takım Spor	147	28,2653	5,56201			
	Her İki Spor	128	28,9219	5,32947			
	Toplam	604	28,5215	5,60749			
Etkisiz Dinleme	Bireysel Spor	329	23,1976	4,22614	,465	,628	---
	Takım Spor	147	22,8163	3,39827			
	Her İki Spor	128	23,0000	4,35800			
	Toplam	604	23,0629	4,06653			

Yapmakta oldukları sportif aktivite türüne göre öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 21. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Türü Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları

İletişim Becerileri	Sportif Aktivite Türü	N	X	Ss	F	P	Fark
Zihinsel	Bireysel Spor	329	34,0790	7,01522	1,493	,206	---
	Takım Spor	147	35,3129	7,71922			
	Her İki Spor	128	34,8984	8,04303			
	Toplam	604	34,5530	7,42361			
Duygusal	Bireysel Spor	329	38,9362	6,56433	2,840	,599	---
	Takım Spor	147	39,2925	6,57747			
	Her İki Spor	128	39,6016	6,45681			
	Toplam	604	39,1639	6,53968			
Davranışsal	Bireysel Spor	329	36,8663	6,80076	2,379	,257	---
	Takım Spor	147	37,9728	7,19203			
	Her İki Spor	128	36,8672	7,56845			
	Toplam	604	37,1358	7,06906			

Yapmakta oldukları sportif aktivite türüne göre öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 22. Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Süresi Değişkenine Göre Farklaşım Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları

Dinleme Becerileri	Sportif Aktivite Süresi	N	X	Ss	F	P	Fark
Etkili Dinleme	2 saat altı	290	28,1621	5,51041	1,157	,315	---
	3-5 saat arası	183	28,8142	5,62358			
	6 saat ve üzeri	131	28,9084	5,78918			
	Toplam	604	28,5215	5,60749			
Etkisiz Dinleme	2 saat altı	290	22,7724	4,14569	1,663	,191	---
	3-5 saat arası	183	23,4645	3,80537			
	6 saat ve üzeri	131	23,1450	4,21923			
	Toplam	604	23,0629	4,06653			

Sportif aktivite yapma süresi değişkenine göre öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 23: İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Süresi Göre Farklaşım Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları

İletişim Becerileri	Sportif Aktivite Süresi	N	X	Ss	F	P	Fark
Zihinsel	2 saat altı 1	290	34,9931	7,22309	1,457	,234	---
	3-5 saat arası 2	183	34,4918	7,10662			
	6 saat ve üzeri 3	131	33,6641	8,22810			
	Toplam	604	34,5530	7,42361			
Duygusal	2 saat altı 1	290	39,2724	6,50671	,580	,560	---
	3-5 saat arası 2	183	39,3770	6,39668			
	6 saat ve üzeri 3	131	38,6260	6,82567			
	Toplam	604	39,1639	6,53968			
Davranışsal	2 saat altı 1	290	37,8034	7,01156	5,478	,001	3<1
	3-5 saat arası 2	183	37,3333	6,92450			
	6 saat ve üzeri 3	131	35,3817	7,15698			
	Toplam	604	37,1358	7,06906			

Sportif aktivite yapma süresi değişkenine göre öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde davranışsal beceriler alt boyutunda anlamı farklılık olduğu

tespit edilmiştir. Sportif aktivite yapma süresi 6 saat ve üzeri olan öğrencilerin iletişim becerileri düzeylerinin diğer sportif aktivite yapma sürelerinden düşük oldukları tespit edilmiştir.

Sportif aktivite süresi değişkenine göre öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p<,050$ düzeyinde zihinsel ve duygusal beceriler alt boyutlarında ise anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 24. *Dinleme Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Amacı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları*

Dinleme Becerileri	Sportif Aktivite Yapma Amacı	N	X	Ss	F	P	Fark
Etkili Dinleme	Sağlık 1	287	28,7073	5,67888	2,229	,012 ,046 ,036 ,008	1>4 2>4 3>4 5>4
	Sosyal Aktivite 2	162	28,4444	5,08316			
	Meslek 3	65	28,8154	5,87338			
	Fiziksel Görünüm 4	58	26,6897	5,76805			
	Eğitim Kendimi Geliştirmek 5	32	29,9688	6,20865			
	Toplam	604	28,5215	5,60749			
Etkisiz Dinleme	Sağlık 1	287	23,4251	4,08996	1,543	,188	----
	Sosyal Aktivite 2	162	22,7407	3,74755			
	Meslek 3	65	22,7077	3,97933			
	Fiziksel Görünüm 4	58	23,1724	4,26383			
	Eğitim Kendimi Geliştirmek 5	32	21,9688	4,99990			
	Toplam	604	23,0629	4,06653			

Sportif aktivite yapma amacı değişkenine göre öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p<,050$ düzeyinde etkili dinleme becerileri alt boyutunda anlamı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Fiziksel görünüm amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim becerileri düzeyinin diğer farklı amaçlarla sportif aktivite yapan öğrencilerden düşük olduğu gözlenmektedir.

Sportif aktivite yapma amacı değişkenine göre öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p<,050$ düzeyinde etkisiz dinleme becerileri alt boyutunda ise anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 25. İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Öğrencilerin Sportif Aktivite Yapma Amacı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Testi Sonuçları

İletişim Becerileri Alt Boyutları	Sportif Aktivite Amacı	N	X	Ss	F	P	Fark
Zihinsel	Sağlık 1	287	34,2474	7,65914			
	Sosyal Aktivite 2	162	36,1605	6,48545		,008	2>1
	Meslek 3	65	33,1846	8,17560		,018	1>5
	Fiziksel Görünüm 4	58	35,0690	6,95565	4,582	,006	2>3
	Eğitim Kendimi Geliştirmek 5	32	31,0000	7,31768		,000	2>5
	Toplam	604	34,5530	7,42361			
Duygusal	Sağlık 1	287	39,7282	6,70268			
	Sosyal Aktivite 2	162	39,4321	5,59933			
	Meslek 3	65	37,8154	7,06862		,033	1>3
	Fiziksel Görünüm 4	58	38,3621	6,68777	2,462	,022	1>5
	Eğitim Kendimi Geliştirmek 5	32	36,9375	7,46578		,048	2>5
	Toplam	604	39,1639	6,53968			
Davranışsal	Sağlık 1	287	37,2334	7,24867			
	Sosyal Aktivite 2	162	38,1111	6,19657		,001	1>5
	Meslek 3	65	36,4769	7,82845		,000	2>5
	Fiziksel Görünüm 4	58	37,0345	7,24015	3,954	,017	3>5
	Eğitim Kendimi Geliştirmek 5	32	32,8438	6,32001		,007	4>5
	Toplam	604	37,1358	7,06906			

Sportif aktivite yapma amacı değişkenine göre öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonrasında $p<,050$ düzeyinde zihinsel, duygusal ve davranışsal beceriler alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Zihinsel alt boyutta sosyal aktivite amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeylerinin sağlık, meslek ve eğitim ve kendini geliştirmek amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerden yüksek olduğu gözlenmektedir. Diğer çıkan bir sonuca göre de sosyal aktivite amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeylerinin eğitim ve kendini geliştirmek amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerden düşük olduğu gözlenmektedir.

Duygusal alt boyutta sağlık amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeylerinin meslek ve eğitim ve kendini geliştirmek amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerden yüksek olduğu gözlenmektedir. Diğer çıkan bir sonuca göre de eğitim ve kendini geliştirmek amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeylerinin sosyal aktivite ve fiziksel görünüm amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerden yüksek olduğu gözlenmektedir.

Davranışsal alt boyutta eğitim ve kendini geliştirmek amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeylerinin diğer farklı amaçlarla sportif aktivite yapan öğrencilerden düşük olduğu gözlenmektedir.

Tablo 26. İletişim Becerileri Alt Boyutları ile Dinlemel Becerileri Arasındaki Korelasyon Analiz Testi

		Etkili Dinleme	Etkisiz Dinleme	Zihinsel	Duygusal	Davranışsal
Etkili Dinleme	Correlation	1	,034	-,280**	,016	-,226**
	P		,248	,000	,588	,000
	N	1143	1143	1143	1143	1143
Etkisiz Dinleme	Correlation	,034	1	-,155**	,071*	-,117**
	P	,248		,000	,016	,000
	N	1143	1143	1143	1143	1143
Zihinsel	Correlation	-,280**	-,155**	1	,472**	,705**
	P	,000	,000		,000	,000
	N	1143	1143	1143	1143	1143
Duygusal	Correlation	,016	,071*	,472**	1	,491**
	P	,588	,016	,000		,000
	N	1143	1143	1143	1143	1143
Davranışsal	Correlation	-,226**	-,117**	,705**	,491**	1
	P	,000	,000	,000	,000	
	N	1143	1143	1143	1143	1143

Tablo 27. Etkili Dinleme Becerileri İle Zihinsel İletişim Regression Testi

		B	Std. Error	Beta	t	P
Etkili Dinleme	(Constant)	36,121	,763		19,212	,000
	Zihinsel İletişim	-,212	,021	-,280	2,850	,000

R=,280 R²=,079 F=97,284 p<,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin dinleme becerilerinden etkili dinleme alt boyutu ile iletişim becerilerinden zihinsel iletişim düzeyi arasında anlamlı düzeyde ilişki tespit

edilmiştir. Öğrencilerin etkili dinleme düzeyi bir puan arttıkça zihinsel iletişim düzeyinde - ,212 puan düşüş olduğu gözlenmektedir.

Tablo28: *Etkili Dinleme Becerileri ile Davranışsal İletişim Regression Testi*

		B	Std. Error	Beta	t	P
Etkili	(Constant)	35,566	,884		40,211	,000
Dinleme	Davranışsal İletişim	-,181	,023	-,226	-7,826	,000

R=,226 R²=,051 F=61,243 p<,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin dinleme becerilerinden etkili dinleme alt boyutu ile iletişim becerilerinden davranışsal iletişim düzeyi arasında anlamlı düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkili dinleme düzeyi bir puan arttıkça davranışsal iletişim düzeyinde -,181 puan düşüş olduğu gözlenmektedir.

Tablo 29. *Etkili Dinleme Becerileri İle Zihinsel İletişim Regression Testi*

		B	Std. Error	Beta	t	P
Etkisiz	(Constant)	26,214	,596		43,990	,000
Dinleme	Zihinsel İletişim	-,089	,017	-,155	-5,305	,000

R=,155 R²=,024 F=28,144 p<,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin dinleme becerilerinden etkisiz dinleme alt boyutu ile iletişim becerilerinden zihinsel iletişim düzeyi arasında anlamlı düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkisiz dinleme düzeyi bir puan arttıkça zihinsel iletişim düzeyinde -,089 puan düşüş olduğu gözlenmektedir.

Tablo 30. *Etkisiz Dinleme Becerileri ile Duygusal İletişim Regression Testi*

		B	Std. Error	Beta	t	P
Etkisiz	(Constant)	21,276	,771		27,578	,000
Dinleme	Duygusal İletişim	,046	,019	,071	2,412	,016

R=,071 R²=,005 F=5,817 p<,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin dinleme becerilerinden etkisiz dinleme alt boyutu ile iletişim becerilerinden duygusal iletişim düzeyi arasında anlamlı düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkisiz dinleme düzeyi bir puan arttıkça duygusal iletişim düzeyinde paralel olarak ,046 puan artış olduğu gözlenmektedir.

Tablo 31. *Etkisiz Dinleme Becerileri ile Davranışsal İletişim Regression Testi*

		B	Std. Error	Beta	t	P
Etkisiz	(Constant)	25,798	,685		37,678	,000
Dinleme	Davranışsal İletişim	-,071	,018	-,117	-3,978	,000

R=,117 R²=,014 F=15,827 p<,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin dinleme becerilerinden etkisiz dinleme alt boyutu ile iletişim becerilerinden davranışsal iletişim düzeyi arasında anlamlı düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkisiz dinleme düzeyi bir puan arttıķa davranışsal iletişim düzeyinde -,071 puan düşüş olduğu gözlenmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu tez çalışmasında; Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin iletişim becerileri ile dinleme becerileri alt boyutlarına ait farklılaşmayı tespit etmek için yapılan istatistiksel sonuçlar tartışılmış, yorumlanmış ve sonuçlara dayalı önerilere yer verilmiştir.

Araştırma 765 kadın ve 378 erkek olmak üzere toplam 1143 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Öğrencilerin %52,8'nin sportif aktivite yaptığı, sportif aktivite yapan öğrencilerin çoğunluğunun haftada 2 saat altı (%25,4), sağlık amacıyla (%25,1) bireysel spor (%28,8) yaptıkları gözlenmiştir.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile dinleme becerileri ölçeği alt boyutları arasında etkili dinleme becerileri alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiş, kadın öğrencilerin etkili dinleme düzeylerinin erkek öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Etkisiz dinleme alt boyutunda ise anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bayraktar ve ark (2015) bireylerin cinsiyet açısından incelendiğinde dinleme becerileri ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Öğrencilerin cinsiyetleri ile iletişim becerileri ölçeği alt boyutları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Tozoglu ve ark (2014)'da üniversite öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada erkek öğrencilerin iletişim becerilerinin bayan öğrencilerden yüksek olduğu bulunmuştur. Pehlivan (2005) ve Özerbaş ve ark (2007)'da öğretmen adayları üzerinde yapmış olduğu çalışmalarda cinsiyet ve iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu bildirmektedir.

Farklı aile yapısındaki öğrencilerin dinleme becerileri alt boyutunda yapılan test çalışmasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bayraktar ve ark (2015) bireylerin farklı aile yapısı açısından incelendiğinde dinleme becerileri ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Farklı aile yapısındaki öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları karşılaştırılması için yapılan analiz sonrasında duygusal ve davranışsal alt boyutlarda anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Duygusal ve davranışsal alt boyutta parçalanmış aile yapısında öğrencilerin iletişim becerileri düzeylerinin çekirdek ve geniş aile yapısındaki öğrencilerden düşük olduğu sonucu bulunmuştur. Öğrencilerin iletişim becerileri, zihinsel beceriler alt boyutunda ise yapılan analiz sonrasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. G. Bingöl ve ark (2011)

Aile yapısı ve kardeş sayısı ile öğrencilerin İBDÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel bir ilişki saptanmadığını tespit etmiştir. Sportif aktivitenin yaygınlaşmasında ailelerin sportif faaliyetler konusunda ilgi ve spor kültürü düzeylerinin etkili olduğu bir gerçekliktir (Yetim, 2005).

Farklı sınıf düzeyindeki öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları karşılaştırılması için yapılan analiz sonrasında etkili ve etkisiz dinleme beceri düzeylerinde anlamı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Etkili dinleme becerilerinde 3.sınıf düzeyindeki öğrencilerin iletişim düzeylerinin 2. ve 4. Sınıftaki öğrencilerden düşük olduğu gözlemlenmiş, etkisiz dinleme becerilerinde ise 1.sınıf düzeyindeki öğrencilerin diğer sınıf düzeyindeki öğrencilerden iletişim becerileri düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyindeki iletişim becerileri alt boyutları karşılaştırılması için yapılan analiz sonrasında zihinsel ve davranışsal beceriler alt boyutlarında anlamı farklılık tespit edilmiştir. Her iki alt boyutta da 2. sınıf düzeyindeki öğrencilerin iletişim becerileri düzeylerinin 1. ve 3. sınıfta ki öğrencilerden yüksek olduğu gözlenmektedir. Öğrencilerin iletişim becerileri, duygusal beceriler alt boyutunda ise yapılan analiz sonrasında anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Kartal (2013) yaptığı araştırmada sınıf düzeyleri farklı olan öğrenci guruplarının iletişim becerilerinde anlamlı bir farkın olmadığını tespit etmiştir. Dalkılıç (2006) 12ve13 yaşındaki öğrencilerin iletişim beceri düzeylerinin 14 yaşındaki öğrencilerin iletişim becerileri düzeyinden anlamlı derecede yüksek olduğunu saptamıştır. Gülbahçe(2010) 1. sınıf öğrencilerinin iletişim becerilerinin, 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre çok düşük olduğu sonucuna varmıştır. Farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerileri arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur. Özellikle 1. sınıf öğrencilerinin iletişim becerileri diğer sınıf seviyesindeki öğrencilere göre düşük çıkmıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf seviyesi arttıkça iletişim becerileri de artmaktadır. Bu durum eğitimin bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Sportif aktivite yapma durumuna göre öğrencilerinin dinleme becerileri ölçeği alt boyutları arasında yapılan analiz sonrasında anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Sportif aktivite yapma durumuna göre öğrencilerinin iletişim becerileri ölçeği alt boyutları arasında analiz sonrasında duygusal ve davranışsal becerileri alt boyutlarında anlamı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Duygusal beceriler alt boyutunda sportif aktivite yapmayan öğrencilerin iletişim düzeyinin sportif aktivite yapanlardan, davranışsal alt boyutta ise sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeyinin sportif aktivite yapmayanlardan yüksek olduğu gözlenmektedir. Kılıçgil ve ark (2009)'ın (10) beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerine yapmış olduğu çalışmada beden eğitimi öğretmenliği bölümü ve antrenörlük

bölümü öğrencilerinin iletişim becerileri ortalamalarının spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Zihinsel beceriler alt boyutunda ise yapılan analiz sonrasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Yapmakta oldukları sportif aktivite türüne göre öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan analiz sonrasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Yapmakta oldukları sportif aktivite türüne göre öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan analiz sonrasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Karataş (2015) yaptığı çalışmada, bireysel sporları ve takım sporlarını yapan lise öğrencilerinin iletişim becerileri ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığını tespit etmiştir. Anlamlı farklılık çıkmamasına rağmen bireysel spor yapan öğrencilerin iletişim becerilerinin takım sporu yapanlardan yüksek olduğu yargısı ortaya çıkmaktadır. Şahin(2012) takım sporcuları ile bireysel sporcuların iletişim becerilerin üzerine yapmış olduğu çalışmada ise takım sporu yapan bireylerin iletişim becerilerinin yüksek olduğunu tespit etmiş; ancak anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılık olmadığını belirlemiştir.

Sportif aktivite yapma süresi değişkenine göre öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan analiz sonrasında düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bayraktar ve ark (2015) bireylerin spor yapma süresine bakıldığında dinleme becerileri alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu, 1 yıl ve altında spor yapan bireylerin dinleme becerileri alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının diğer bireylere oranla yüksek olduğu bulmuştur.

Sportif aktivite yapma süresi değişkenine göre öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan analiz sonrasında düzeyinde davranışsal beceriler alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sportif aktivite yapma süresi 6 saat ve üzeri olan öğrencilerin iletişim becerileri düzeylerinin diğer sportif aktivite yapma sürelerinden düşük oldukları tespit edilmiştir.

Sportif aktivite süresi değişkenine göre öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan analiz testi sonrasında zihinsel ve duygusal beceriler alt boyutlarında ise anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Karataş (2015) öğrencilerin spor yapma süreleri arttıkça iletişim becerilerinin de arttığını saptamıştır.

Sportif aktivite yapma amacı değişkenine göre öğrencilerin Dinleme becerileri alt

boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan analiz sonrasında düzeyinde etkili dinleme becerileri alt boyutunda anlamı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Fiziksel görünüm amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim becerileri düzeyinin diğer farklı amaçlarla sportif aktivite yapan öğrencilerden düşük olduğu gözlenmektedir.

Sportif aktivite yapma amacı değişkenine göre öğrencilerin Dinleme becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan analiz sonrasında düzeyinde etkisiz dinleme becerileri alt boyutunda ise anlamı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Sportif aktivite yapma amacı değişkenine göre öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan analiz sonrasında düzeyinde zihinsel, duygusal ve davranışsal beceriler alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Zihinsel alt boyutta sosyal aktivite amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeylerinin sağlık, meslek ve eğitim ve kendini geliştirmek amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerden yüksek olduğu gözlenmektedir. Diğer çıkan bir sonuca göre de sosyal aktivite amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeylerinin eğitim ve kendini geliştirmek amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerden düşük olduğu gözlenmektedir.

Duygusal alt boyutta sağlık amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeylerinin meslek ve eğitim ve kendini geliştirmek amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerden yüksek olduğu gözlenmektedir. Diğer çıkan bir sonuca göre de eğitim ve kendini geliştirmek amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeylerinin sosyal aktivite ve fiziksel görünüm amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerden yüksek olduğu gözlenmektedir.

Davranışsal alt boyutta eğitim ve kendini geliştirmek amacıyla sportif aktivite yapan öğrencilerin iletişim düzeylerinin diğer farklı amaçlarla sportif aktivite yapan öğrencilerden düşük olduğu gözlenmektedir. Şahin (2007) üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada; sportif aktivitelerin tercih edilen ilk gerekçesi sağlıklı yaşam sürdürmek iken, ikinci sırada sosyal kültürel aktivitelerde bulunmak olmuştur. Yine spor yapan bireylerin sportif aktiviteleri birer mesleki çalışma olarak görmemektedirler. Bu durum bireyin, sporun sosyal statüsünden ziyade sağlık, kişisel gelişimi, toplumsal etkinliklere katılımı yönüyle ilgilenmeleri sosyalleşme sürecini pozitif yönde etkileyecektir. Özdiç (2005) Çukurova Üniversitesi öğrencileri üzerine yaptığı yapmış olduğu çalışmada; öğrencilerin sportif aktiviteleri yapma amaçlarının birinci nedeninin sağlıklı olmak ikinci nedeninin ise sosyokültürel aktivitelere katılmak olduğunu saptamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin dinleme becerilerinden etkili dinleme alt boyutu ile iletişim becerilerinden zihinsel iletişim düzeyi arasında anlamlı düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkili dinleme düzeyi bir puan arttıkça zihinsel iletişim düzeyinde -,212 puan düşüş olduğu gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin dinleme becerilerinden etkili dinleme alt boyutu ile iletişim becerilerinden davranışsal iletişim düzeyi arasında anlamlı düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkili dinleme düzeyi bir puan arttıkça davranışsal iletişim düzeyinde -,181 puan düşüş olduğu gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin iletişim becerileri ile etkisiz beceri düzeyleri arasındaki Korelasyon ve Regression ilişkisi bakımından anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır? Sorusunu cevapladığımızda; araştırmaya katılan öğrencilerin dinleme becerilerinden etkisiz dinleme alt boyutu ile iletişim becerilerinden zihinsel iletişim düzeyi arasında anlamlı düzeyde pozitif ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkisiz dinleme düzeyi bir puan arttıkça zihinsel iletişim düzeyinde -,089 puan düşüş olduğu gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin iletişim becerilerinden duygusal beceri ile etkisiz beceri düzeyleri arasındaki Korelasyon ve Regression ilişkisi bakımından anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır? Sorusunu cevapladığımızda; anlamlı düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkisiz dinleme düzeyi bir puan arttıkça duygusal iletişim düzeyinde paralel olarak ,046 puan artış olduğu gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin dinleme becerilerinden etkisiz dinleme alt boyutu ile iletişim becerilerinden davranışsal iletişim düzeyi arasında anlamlı düzeyde pozitif ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkisiz dinleme düzeyi bir puan arttıkça davranışsal iletişim düzeyinde -,071 puan düşüş olduğu gözlenmektedir.

İletişim becerileri ve dinleme becerilerinin eğitim öğretim açısından öğrencilerin gerek mesleki yaşam süreçlerinde gerekse günlük yaşamda, olumlu bilgi alışverişi sağlanması ve kendilerini geliştirmesi açısından son derece önemlidir. Bu nedenle öğrencilerin iletişim ve dinleme becerileri olumlu veya olumsuz etki edebileceği düşünülen değişkenlerin araştırılması gereklidir. Yapmış olduğumuz çalışmada iletişim becerileri ve dinleme becerileri farklı alt boyutlarında sportif aktivite yapmanın olumlu etkisinden yola çıkarak öğrencilere sosyalleşmeleri sağlanacak etkinlikler düzenlenerek katılımları sağlamaları önerilmelidir. Ayrıca öğrencilere iletişimin önemi hakkında yazılı kişisel veya ders kitapları okumaları için teşvik edilmelidir.

Sonuç olarak birkaç öneride bulunacak olursak; Kız öğrencilerin sportif aktivitelere katılım oranını arttırmak için çeşitli çalışmalar yapılabilir.1. sınıf öğrencilerinin iletişim

becerileri ve dinleme beceri düzeylerinin düşük olma nedenleri araştırılıp buna göre çalışmalar yapılabilir.Sportif aktivite yapanların çoğunluğu haftada 2 saat ve altı sürede sportif aktivite yaptığını söylemiştir. Buna göre sportif aktivitelere ayrılacak yeterince süre olup olmadığı araştırılıp bu yönde çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Aracı, H. (1999). *Okullarda Beden Eğitimi* 3. Baskı, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- Aşılioğlu, Bayram (2009). *Türkçe Öğretmen Adaylarına Göre Derslerde Karşılaşılan Başlıca Dinleme Engelleri*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:29, s.45-63.
- Aydın, M. (1994). *Eğitim yönetimi*. (4. Baskı). Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.
- Barker, L. (1990). *Communication, Fifth edition, Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey*.
- Bayraktar, G., Cingöz, B., Tozoğlu, E., & Çoruh, Y. (2015). Evaluation of Listening Skills According to Different Variables in the Individuals Occupying with Mountaineering Sports. *Evaluation*, 5(6).
- Beebe, Stewen A., Beebe Susan J., Redmond., Mark V. (2005). *Interpersonal Communication Relating to Others*, Fourth Edition, Pearson Education Inc.
- Bıçakçı, İ., *İletişim ve Halkla İlişkiler*, Ankara, 1999, ss. 19-24.
- Bingöl, G., & Demir, A. (2011). Amasya sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri. *Göztepe Tıp Dergisi*, 26(4), 152-159.
- Bursalioğlu, Z., *Eğitim Yönetiminde Yapı ve Uygulama*, Ankara, 1991
- Dalkılıç, M. (2006). *Lise öğrencilerinin ana-baba ve ergen ilişkilerinde algıladıkları problem çözme ve iletişim becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Demirel, Özcan. (1999). *Türkçe Öğretimi*. Pegema Yayıncılık, Ankara.
- Devito, Joseph A. (2004). *The Interpersonal Communication Book*, Tenth Edition, Pearson Education, USA
- Dökmen Üstün, *İletişim Çatışmaları ve Empati*, Sistem Yayıncılık, İstanbul 1994.
- Dökmen, Ü., *İletişim Çatışmaları ve Empati*, İstanbul, 1994
- Ekici, K.M. (2013). *İletişim*. Savaş Yayınevi. Ankara.
- Ersanlı, K. & Balcı, S. (1998). *İletişim becerileri envanterinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 10/2, 7-12
- Grossing, S. (1991). *Beden, spor, hareket*. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. Ankara.
- Gülbahçe, Ö. (2010). *KK Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin İncelenmesi*. Journal of Physical Education and Sport Sciences, 12(2).
- Gülbahçe, Ö. Kk Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin İncelenmesi/Evaluation Of Student's Communication Skills At Kk Education Faculty. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2).
- Güleryüz, Hasan. (2003). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*, Pegema Yayıncılık, Ankara.
- Gürgen, H. (1997). *Örgütlerde İletişim Kalitesi*. İstanbul: Der Yayınları.
- Gürüz, D. ve Temel, A. (2005). *İletişime Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel
- Hagevik, Sandra (1999). *Just Listening*, Journal of Environmental Health, Sayı: 1, s.46,47. (01.12.2010 tarihinde, ebscohost veri tabanından alınmıştır.)
- Hopper, Robert. (1984). *Between You and Me, The Professiol's Guide to Interpersonal Communication*, Scott, Foresman and Company, USA.

- http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/modul_pdf/90KG00003.pdf (Meslek Liseleri Ders Kitabı) (02.07.2012).
- <https://www.e-psikiyatri.com/egitimde-iletisim-cok-onemli-52825>
- Karasar, N. (2006). *Scientific research method*. Ankara: Nobel Publishing.
- Karataş, İ. (2015). *Adölesan bireylerin iletişim becerilerinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Konya.
- Kartal, M. A. (2013). *Ondokuzmayıs üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü eğitim bilimleri anabilim dalı ortaöğretim öğrencilerin bazı değişkenlere göre öznel iyi oluş ve iletişim beceri düzeyleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Samsun.
- Keltner, John W. (1973). *Elements of Interpersonal Communication*, Wadsworth Publishing Company, USA.
- Kılıçgil E., Bilir P., Özdiñç Ö., Erođlu K., Erođlu B., *İki farklı Üniversitenin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerilerin Değerlendirilmesi*, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 7(1) s.19-28, 2009.
- Kılıç, V., *Dilin İşlevleri ve İletişim*, İstanbul, 2002.
- Kırmızı, H., *Genel ve Teknik İletişim*, Trabzon, 2003, s. 17.
- Kline, John A. (1996). *Listening Effectively*, Air University Pres, Maxwell Air Force Base, Alabama.
- Koç, Ş. (1991). *Eğitim sistemi içinde beden eğitim öğretmeninin yeri ve işlevinin sistem yaklaşımı ile açıklanması*. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. Ankara.
- MEB. (Milli Eğitim Bakanlığı). (2000). *Beden eğitim öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları rehberi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Mutlu, E., *İletişim Sözlüğü*, Ankara, 2004
- Özby, Murat (2009a). *Anlama Teknikleri: II Dinleme Eğitimi*, Öncü Kitap, Ankara.
- Özden, Y. (2004). *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı*. Ankara: Pegem A.
- Özdiñç, Ö. (2005). *Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin sporun ve spora katılımın sosyalleşmeyle ilişkisi üzerine görüşleri*. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3(2), 77-84.
- Özer, A, Kadir; *İletişimsizlik Becerisi*, Varlık Yayınları, İstanbul 1995.
- Özerbaş, MA, Bulut M, Usta E, 2007. *Öğretmen adaylarının algıladıkları iletişim becerisi düzeylerinin incelenmesi*. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 8 (1), 123–135.
- Pehlivan KB, 2005. *Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma*, İlköğretim-Online, 4 (2), 17–23.
- Şahin, A. (2007). *İlköğretim okulu yöneticilerinin kişiler arası iletişim becerileri ve çatışma yönetimi stratejileri arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Şahin, N. (2012). Elit düzeyde takım sporu ve bireysel spor yapan iki grubun iletişim becerilerinin karşılaştırılması, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1, 13-16.

- Thompson, Kathy, Leintz, Pamela, Nevers, Barbara, Witkowski, Susan. (2004). „*The Integrative Listening Model: An Approach to Teaching and Learning Listening*“, *The Journal of General Education*, Vol.53, No:3-4.
- Tozoğlu, E., & Bayraktar, G. (2014). *Effects of Sports on Communication Skills: A Research on Teacher Candidates*. *Research on Humanities and Social Sciences*, 4(2), 68-74.
- Tubbs, Stewart L., Moss, Sylvia. (1991). *Human Communication, Sixth Edition*, McGraw-HillInc, USA
- Tutar, H., Yılmaz, M. K. ,*Genel İletişim*, Ankara, 2003.
- web.beun.edu.tr/dmyo/?p=1157 (Meslek Yüksek Okulu Öğretim Görevlisi H. Uyguntürk ders notu) (10.07.2012)
- Widdowson, H. G. (1978). *Teaching Language as Communication*. Oxford University Press.
- Yetim, A. (2005). *Sosyoloji ve spor*, Ankara: Morpa Yayınları.
- Yıldırım, C. (1966). *Eğitimde Araştırma Metotları*. Ankara: Akyıldız Matbası.
- Yolcu, İ. (1991). *Eğitim bütünlüğü içinde beden eğitimi ve sporun önemi*. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

EKLER

EK-1. Kişisel Bilgi Formu, İletişim Becerileri Ölçeği ve Dinleme Beceri Ölçeği.

ANKET

Bu çalışmanın amacı; üniversitede öğrenim gören öğrencilerin dinleme becerileri ile iletişim becerileri arasında ilişkinin farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Katkılarınızdan dolayı TEŞEKKÜR ederim.

Yüksek Lisans Öğrencisi: Mehmet Yaşar ŞİMŞEK

1. Cinsiyetiniz? Kadın Erkek

2. Yaşınız? 20 yaş ve altı 21-24 yaş arası 25 yaş ve üzeri

3. Aile yapınız? Çekirdek aile Geniş aile Parçalanmış aile

4. Sınıf Düzeyi? 1. sınıf 2. sınıf 3. sınıf 4. sınıf

5. Öğrenim görmekte olduğunuz bölüm? .....

6. Sportif aktivite yapıyor musunuz? Evet Hayır

7. Ne tür spor sportif aktivite yapıyorsunuz? Bireysel spor Takım sporu
Her ikisi

8. Haftada kaç saat yapıyorsunuz? 2 saat ve altı 3-5 saat arası 6-8 saat arası
10 saat ve üzeri

9. Hangi amaçla sportif aktivite yapıyorsunuz?.....

10. Okul dışı zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?.....

DİNLEME BECERİSİ ÖLÇEĞİ (DBÖ)

Aşağıda başkalarını dinleme eğilimlerini ölçen ifadeler bulacaksınız. Lütfen iletişimdeki dinleme sürecinde gösterdiğiniz davranışlarını düşünerek kendinize uygun olan seçeneğe (X) işareti koyunuz.

NO	YARGI	Hiçbir zaman	Ara sıra	Bazen	Sık sık	Her zaman
1	Benim gibi düşünmeyen insanları dinlerken sıkılıyorum.					
2	Karşımdaki kişiyi daha iyi anlayabilmek için ona sorular sorarım.					
3	Başkalarının sözlerini uzun süre dinlemek hoşuma gitmez.					
4	Karşımdaki kişiyi dinlerken düşüncelerim başka alanlara kayar.					
5	Konuştuğum kişiyi daha iyi anlamak istediğimi kendisine hissettirmeye çalışırım.					
6	Başkalarını uzun uzun dinlemek zorunda olmadığımı düşünüyorum.					
7	Birisi ile konuşurken yüzüne baktığım halde sözlerini dinlemediğim olur.					
8	Karşımdaki kişiyi dinlerken onun duygu ve düşüncelerini anlayarak, bunları ona sözlerimle ve/veya sözsüz davranışlarımla iletebilirim.					
9	Bir anlaşmazlık olduğunda karşımdaki kişinin duygu ve düşüncelerini daha iyi anlamak için, onu sabırla dinlemeye çalışırım.					
10	Bir kimseyi dinlemediğim halde dinliyormuşum gibi davrandığım olur.					
11	Dinlerken kendimi karşımdaki kişinin yerine koymaya çalışırım.					
12	Dinlerken karşımdaki kişiyle göz teması kurmakta güçlük yaşarım.					
13	Karşımdaki kişiyi dinlerken bedenimin ona dönük olmasına dikkat ederim.					
14	Karşımdaki kişiyi dinlerken onun hem sözel hem de sözsüz mesajlarına dikkat ederim.					
15	Karşımdaki kişiyi dinlerken onun duygularını anlamaya çalışırım.					

İLETİŞİM BECERİLERİ ENVANTERİ (İBE)

No	YARGI	Her Zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
1	İnsanları anlamaya çalışırım.					
2	İletişimde bulunduğum insanlardan gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim.					
3	Düşüncelerimi başkalarına tam olarak iletmekte zorluk çekmem.					
4	Konuşurken, etkili bir göz iletişimi kurabilirim.					
5	Genelde eleştirilmekten hoşlanmam.					
6	Dikkatimi karşımdakinin ilgi alanı üzerinde toplayabilirim.					
7	Kişilerin, anlatmak istediklerini dinlemek için yeterince zaman ayırırım.					
8	Karşımdaki kişiye genellikle söz hakkı vermek istemem.					
9	Karşımdaki kişiyi dinlerken hayal kurarım.					
10	Başkaları konuşurken sabırlı olur, onların sözünü kesmem.					
11	İnsanları dinlerken sıkıldığımı hissedirim.					
12	Eleştirilerimi karşımdaki kişiyi incitmeden iletirim.					
13	Konuşurken ilk adımı atmaktan çekinmem.					
14	Konuşurken açık, sade ve düzgün cümleler kurarım.					
15	Karşımdaki kişiyle aynı görüşü paylaşmazsam bile fikirlerine saygı duyarım.					
16	İletişimde bulunduğum kişinin yüzüne baktığım halde sözlerini dinlemediğim olur.					
17	Karşımdaki kişinin konuşmaya ve dinlenmeye istekli olup olmadığını anlamaya çalışırım.					
18	Yanlış tutum ve davranışlarımın kolaylıkla kabul ederim.					
19	Dinlediğim kişiyi daha iyi anlamak için sorular yöneltirim.					
20	Dinleyenim anlamaz görüldüğünde, iletmek istediklerimi tekrarlar, yeni kelimelerle ifade eder, özetlerim.					
21	İnsanlarla görüşürken, bilerek onları rahatlatacak şeyler yaparım.					
22	Dinlerken, karşımdaki kişinin sözünü kesmemeye özen gösteririm.					
23	Küs olduğum birisiyle barışmak istediğimde ilk adımı atmaktan çekinmem.					
24	Karşımdaki kişinin duygu ve düşünceleri bana ters düşse bile yargılamam.					
25	Ses tonumu konunun özelliğine göre ayarlayabilirim.					
26	Genellikle insanlara güvenirim.					
27	İletişim kurduğum kişinin karşı cinsten olmasından rahatsızlık duymam.					
28	Başkalarını dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.					
29	Özür dilemek bana zor gelir.					
30	Tartışma sonunda, savunduğum düşüncelerin yanlış olduğunu kabul edebilirim.					

31	Konuşurken sözümün kesilmesinden rahatsız olurum.					
32	İnsanları kontrol etmeye ve istediğim kalıba sokmaya çalışırım.					
33	İletişim kurduğum kişinin tutumundan daha çok sorununu anlamaya çalışırım.					
34	Çevremdekiler, insanlara karşı ilgisiz kaldığım kanısındalar. 35. 36.					
35	Çoğunlukla duygularımdan emin olamıyorum.					
36	İletişim kurduğum kimse tarafından anlaşılmaktan mutluluk duyarım.					
37	Başkaları ile ilişkilerimi bozacak çıkışlar yapabilirim.					
38	Karşımdaki kişiye güvenmek beni mutlu eder.					
39	Her insanı olumlu beklentilerle karşılarım.					
40	İletişim kurduğum kimselerden bir şeyler verdiğimi hissederim.					
41	İnsanlara cevaplama zorlanacakları ani sorular yöneltmem.					
42	Beni rahatsız eden duygularımı iletmede sıkıntı çekmem.					
43	Öneride bulunduğum kişinin öneriye açık olup olmadığına dikkat ederim.					
44	İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissederim.					
45	Kendimi karşımdaki kişinin yerine koyarak, duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.					

EK-2. İzin Belgeleri

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 29202147-300-E.1800365299

18.12.2018

Konu : Araştırma İzni (Mehmet Yaşar
ŞİMŞEK)

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 10.12.2018 tarihli ve 29202147-300-E.1800354300 sayılı belge.

Üniversitemiz Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğretmenliği Anabilim dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Mehmet Yaşar ŞİMŞEK' in "*Farklı Üniversitelerdeki Öğrencilerin İletişim Becerileri ile Dinleme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" konulu anket çalışmasını Fakültemiz öğrencilerine uygulama talebi, ders akışını bozmayacak şekilde bizzat kendisi yapma koşuluyla Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi arz ederim.

Prof.Dr. Kemal DOYMUŞ
Dekan

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2314001
Elektronik Ağ: <http://www.atauni.edu.tr/#kazim-karabekir-egitim-fakultesi>

Bilgi: Muhammet Yaşar KOTAN
Faks: +90 442 2314288
E-Posta: kkegtfak@atauni.edu.tr

Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
<https://ubys.atauni.edu.tr/ERMS/Record/Confirmation/Confirmation?code=F5CB1E3>

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 29202147-300-E.1800354321
Konu : Araştırma İzni (Mehmet Yaşar
ŞİMŞEK)

10.12.2018

DAĞITIM YERLERİNE

Üniversitemiz Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Mehmet Yaşar ŞİMŞEK'in "*Farklı Üniversitelerdeki Öğrencilerin İletişim Becerileri İle Dinleme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" konulu yüksek lisans tez çalışmasının anketini 15.12.2018-15.02.2019 tarihleri arasında Bölümünüz öğrencilerine uygulama yapma talebi ile ilgili Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 03.12.2018 tarihli ve 17012596-300-E.1800346440 sayılı yazısı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve söz konusu anketin Bölümünüz öğrencilerine uygulanması hususunda Bölümünüz görüşünün Dekanlığımıza bildirilmesini rica ederim.

Prof.Dr. Kemal DOYMUŞ
Dekan

Ek : 3.12.2018 tarihli 17012596-300-E.1800346440 sayılı belge

Dağıtım:

Gereği:

Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Başkanlığına
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Başkanlığına
Eğitim Bilimleri Bölümü Başkanlığına
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Başkanlığına
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü Başkanlığına
Özel Eğitim Bölümü Başkanlığına
Temel Eğitim Bölümü Başkanlığına
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Başkanlığına
Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Başkanlığına

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2314001
Elektronik Ağ: <http://www.atauni.edu.tr/#kazim-karabekir-egitim-fakultesi>

Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bilgi: Lütfi Yaşar TUTUK
Faks: +90 442 2314288
E-Posta: kkegtfak@atauni.edu.tr

ÖZ GEÇMİŞ

10.04.1983 tarihinde Erzurum' un Tortum İlçesi'nin Bağbaşı köyünde doğdum. İlk ve orta öğrenimimi Bağbaşı köyünde lise öğrenimimi ise 1996-1999 yılları arasında Erzurum Mecidiye İmam Hatip Lisesi'nde tamamladım. 2002 yılında Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nü kazanarak; 2006 yılında bu bölümden mezun oldum. 2006 yılında öğretmenlik görevine atandım. Halen Erzurum Yakutiye Erzurum Lisesi'nde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği görevini yürütmekteyim.